

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Microsynodvs Norinbergen.

Mosham, Ruprecht von

[Köln]

VD16 M 6434

Qvartvm & postremum caput Osiandrismi & Lutheranorum
Antichristianismi, quo etiam Osiander a Lutherismo, ut olim Paulus a
Iudaismo ad Christianismu[m] uiolenter & admirabiliter reuocatur & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-36760

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Sed præstabat fortassis, diuino & prudentissimi
mo consilio dei corda illorum indurari, obcæcari, &
hoc pacto contra uerbum CHRISTI sophisti-
cari, ut CHRISTVS ostenderet in mini-
stris Antichristi (in clarissima totius Germaniæ
urbe & Repub. quæ ueluti in sublimi specula posita,
reliquis omnibus Lutheranis exemplum celeris pœni-
tentia statueret) potentiam uerbi sui, & ut iugulare-
tur Antichristus non solum in Germania, sed & in
tota Repub. Christiana, & ut annunciaretur nomen
CHRISTI in tota terra. Quod faxit Chri-
stus in omnipotentia uerbi sui, Amen.

QUARTVM & postremum caput Osi-
andrismi & Lutheranorum Antichristia-
nismi, quo etiam Osiander a Lutherismo, ut
olim Paulus a Iudaismo ad Christianismum
uolenter & admirabiliter reuocatur & con-
uertitur,

Nunc postremo tempus est, ut tandem aliquando cum Osiandro nostro suisque collegis, ad totius negocij caput, ut ipse quidem appellat, accedamus: quo sane adstruit, quod opera non iustificat. Et quamvis superioribus membris, a quibus totum corpus doctrinae Lutheranae & Antichristianicae dependet, truncatis & iugulatis, caput hoc ipsum uiuere non possit, quin potius iam dudum una cum membris confectum & iugulatum sit, adeo quod ad huius negocij caput respondere magnopere opus non est, praesertim cum ex aula Moguntina, reddita epistola Ecclesiarum, ad hunc scopum statim responderimus, & tam efficaciter & fortiter quidem, ut Osiander cum suis collegis nunc multis mensibus potentia uerbi perstrictus & territus, turpiter tacere coactus sit. Et quemadmodum D. apostolus Paulus olim ad caelestem illam suam atque uiolentam uocationem, lumine & claritate Christi illiusque gloria, supra splendorem solis, illum caelitus circumfulgente, nimia fulgoris & luminis excellentia & exuberantia caecus effectus est, ubi dictum fuerat: Saule Saule, quid me persequeris? Durum est tibi contra stimulum calcitrare. Ita nimirum nunc Osiandrum scripto illo Moguntino & hac nostra apologia, tanta clari-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

tas, splendor & gloria uerbi dei, & tanta uehemen-
 tia luminis illius, quod illuminat omnem hominem ue-
 nientem in hunc mundum, supra splendorem solis se-
 ptemplaciter splendescens subito circumfulsit, & in
 terram deiecit aduersarium illum nostrum, ut non so-
 lum (ut olim Apostolus) cæcus, sed etiam plane mu-
 tus effectus sit, & nunc per me à duplici malo sanan-
 dus, restituendus & inclamandus ueniat, ut dicere et
 exclamare necessum habeam: Cacosander cacosan-
 der, iam non Osiander, quod me persequeris? Durum
 est tibi contra stimulum calcitrare. Quòd si mihi ille
 nomine Christi ut olim Paulus Christo responderit
 ac dicat: Domine quis es tu? Tum ego uicissim respõ-
 debo: Ego sum Christi Iesu, illiusq; unitatis & uni-
 trini uerbi, quod nunc calitus demissum, manifesta-
 tum & illustratum est, minister, quod tu Cacosan-
 der persequeris, & cõfiteri non uis. Sed adiuro te per
 nomẽ Iesu Christi, πῆ φολῆς, μένον, πῆ σὸν. ἔνδε δὲ ὄσι χρεῖα.
 Græce enim (ὄσιος ἀνὴρ, Osiander græcogermanus san-
 ctificandus magis cum sis quàm sanctus uir) uere à
 me catechizandus es. At hoc enim apparui tibi, ut
 constituam te ministrum ac testem eorum quæ No-
 rinbergæ uidisti, & ex Moguntina aula scripta le-
 gisti, & eorum in quibus nunc Colonia Agrippina

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

in uerbo Christi apparebo tibi, eripiens te ab Antichristo & meretrice Lutherana magna, transferens te à Babel in Hierusalem nouam per portas duodecim, ut sis cum patre filio et spiritu sancto p uerbum fidem & charitatem una diuina noua creatura, unum corpus, unus spiritus, atq; adeo unum, non diuersum membrum Antichristi & diaboli, sed Ecclesiales uerbi unitatis, non diuersitatis & Babel: Christi, non Antichristi: ecclesie dei, non synagoge satanae, ut sic catechizatus & cõuersus, aperias oculos tuorum Norinbergensium, ut conuertantur à tenebris, quas tua Cacosandrina sophistica & inaudito dolo illis offudisti, ad lucem admirabilem, & à potestate satanae ad deum & Christum, illiusq; filium in aeternum uiuentem, & accipiant remissionem peccatorum & sortem inter eos, qui sanctificati sunt per fidem, quae est erga Christum, qui est unitatis uerbum aeternum, sine tempore nunquam euacuandum, Vt Cacosander plane uanos & uanos ad extinguendam uerae fidei doctrinam asserere & adstruere, sed gratia Christo illiusq; uerbo, frustra conatus es.

Poenitentiam igitur subito age ὁσίως ἀνδρῶν, ὁ Οσίαν-
der. Noli, ut olim Thomas, esse incredulus, sed cre-
dens. Sed ad latinas fortasse uoces mutus es, utinam

◊ RVM ANTICHRISTIANISMVS. ◊

etiam nō ad græcas, præsertim Osiander, cum sis græca fide & sanctitate præditus. Hinc græce te regenerabo, & ut olim Christus Thomam, sic ego te nomine Christi illiusq; omnipotentissimi uerbi credentem creabo, & credere iubebo, inquitens: μή γίνα ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Noli esse incredulus, sed credens: Noli esse Cacosander, sed Osiander.

Hac Osiandrina adiuratione, reuocatione, conuersione, & catechismo, placuit Cacosandrum in Osiandrum spiritualiter, ut CHRISTVS olim Saulum in Paulum uisibiliter & corporaliter conuertere, & à uerbo Babel ad uerbum unitatis reuocare, sicut Paulus à Iudaismo ad Christianismum cælitus & mirabiliter & uiolenter uocatus fuit. Quid enim posset cælestius, admirabilius, uiolentius & potentius accidere, quàm tam insignem Cacosandrum, qui nunc non solum, ut olim Lazarus quatruiduanus, sed quadragenarius bis mortuus, Antichristianismum olet, & eū meretrice sua magna in illiusq; laqueis captus et sepultus est, in Osiandrum cōuertere, et Christo illiusq; uerbo mortuū à mortis sepulchro reuocare, & cæcum ac mutum magnalia dei loquentem reddere, & omnibus Lutheranis ī unico Osiandro, ut olim oibus Iudæis

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

& Israëlitis in unico Paulo, insigne & admirabile exemplum, & ad ueram fidem Christi Iesu conuertendi, & ab Antichristo & meretrice magna deficiendi & desciscendi statuere?

Cum uero satis non sit, semel esse uocatum, reuocatum, uel etiam regeneratum, sed necesse sit, ut regenerationem, uocationem & electionem nostram, per opera nostra bona certā faciamus, ut Petrus ij. Pe. j. testatur & asserit: eapropter necesse est, ut ad totius negocij caput, ut uocat & uult Osiander, ueniamus. Vt caput hoc Osiandrinum, paulo ante cæcum & mutum, uisum recipiat, & loquatur linguis nouis magna lia dei, nempe *יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד*, *μόνον τῷ θεῷ, μόνον τῷ θεῷ*. Vnum est necessarium: Solummodo crede: Crede solummodo. Et germanice (cum non solum sit Græcus, sed & germanus Osiander, & plane græcogermanus) *Alles ist not/ glaub allain/ glaub nur allain*. Est autem caput illud antichristianicum ab hoste corporis ecclesie Christi, ut olim caput per Dauid à Goliath auferendum & occidendum, nempe quo Lutherani statuunt, & hactenus ultra uigesimum annum stauerunt, docuerunt, & infinitis clamoribus exaggerarunt, q̄ opera uerbi, fidei & charitatis non iustificent, sed sola illorum monacha fides. Ad hoc itaque impi

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

um, perniciosum, & impudens caput defendendum & adstruendum, sic progreditur Osiander, etiam nunc conuersus, & in corde tanquam occultus discipulus unitrini uerbi & monarchiæ & palingenesiæ fidei, inquit: Sed tempus est, ut ad totius negocij caput accedamus, nempe q̄ opera non iustificant. Hoc autem Paulus clare docet ad Ro. iij. cum inquit: Arbitramur hominem iustificari per fidem sine operibus legis. Hic tu concedis, ait Osiander, hominem fide iustificari, & opera legis nō iustificare, sed definiis opera legis, quæ fiant uiribus humanis, ante fidem sine spiritu sancto. Deinde inferis, q̄ opera bona quæ fiunt à credentibus, operante in eis spiritu sancto, iustificēt. Sed nos neutrum tibi concedimus. Neq̄ enim opera legis recte definiis, neq̄ operibus uere bonis iustificationem effectiuam recte tribuis. Sunt enim opera legis, quæ à lege præcipiuntur. Lex autem spiritualis est, ergo præcipit opera spiritualia, quæ etsi faciamus, non tamen per ea iustificamur &c.

Hæc uerba & hanc inductionem Osiandri & ecclesiastarum, quāuis illorum epistola, nostra cura & opera typis excussa, hic ad manum in promptu adest, ad uerbum tamen adscribere uolui, & deinceps, siquādo commodum fuerit, adscripturus sum, ut Lector cō-

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

tinenter in oculis, non solum in animo habeat, quod dirigat mentis aciem, ad comprehendendam miram & inauditam sophisticam, cauillationem & tergiuersationem uerborum & sententiarum tam astuti impostoris & calumniatoris, (qui sese ueluti Proteus aliquis in mille tricas & Labyrinthos uerborum transformat, quo elabi, & auditorem & lectorem fallere possit) ut dubitare possis, maior ne sit metiendi impudentia, an calumniandi & tergiuersandi astutia, an uero pernegandi uerbi & ueritatis Christi obstinata malitia & cordis impia induratio.

Sed nunc argumenta aduersariorum, quibus impium & perniciosum dogma (quo asserunt, Sola fides iustificat, Opera non iustificat) defendunt, discutiamus atque refutemus. Primum truncatim & indiscriminatim, nulla facta & constituta differentia inter legem operum & legem fidei, allegant Paulum Roma. iij. ubi inquit: Arbitramur enim hominem iustificari per fidem sine operibus legis. Hic Apostolus notanter addit, sine operibus legis, significans & certo statuere uolens, quod opera legis fidei, opera legis spiritus uitæ (quæ est lex spiritualis, non carnalis, non litera, quæ occidit, sed spiritus qui uiuificat) iustificent, non sola monacha carnalis sine spiritu Lu

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

theranorum fides. Quod sane clarissime comprobat ipse Apostolus eodem ipso loco Rom. iij. ubi statim in præcedentibus uerbis apertam differentiam constituit inter legem operum & legem fidei, interrogans semetipsum, & inquit: Vbi igitur gloriatio? exclusa est. Per quam legem? operū? Non, imò per legem fidei. Deinde statim post superiorem sententiam, nepe q̄ homo iustificetur per fidem sine operibus legis, subiungit quæstionem scitu admodum necessariam, ueluti tacite cogitationi & obiectioni, qua interrogare quis potuisset & potest, occurrens, ait: Legem igitur irritam facimus per fidem? Absit, imò legem stabilimus. Et iuxta uulgarem & communem translationem, idem effert Apostolus, inquit: Legem ergo destruimus per fidem? Absit, sed legem statuimus. Non aliter, sed perinde ac si Paulus clarissimis & apertissimis uerbis monacham Lutheranorum iustificationem & fidem refutaturus & oppugnaturus, expressam & perpetuam differentiam inter legem operum & legem fidei constituere uolens, diceret: Per magnificam illam commendationem fidei, qua asserimus hominem iustificari gratis per fidem sine operibus legis, nõ uolumus neq; intendimus quoquo modo legem fidei, legem spūs uitæ, legem spiritualem, quæ est per uerbū fidei,

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

ullo modo destruere aut irritam facere, sed statuere
& stabilire, ut omnis nostra gloriatio sit in uerbo fi-
dei, quod est Christus, in quo inhabitat tota plenitudo
deitatis corporaliter, ut non gloriemur in carne, sed in
spiritu: non in lege carnali, sed spirituali: non in mor-
tua & occidete litera, sed in uiuo & in uiuificante spi-
ritu, qui uiuificat mortalia nostra corpora ppter spi-
ritum Christi inhabitantem in nobis, ut amplius non
simus in carne, sed in spiritu: siquidem spiritus dei ha-
bitat in nobis, qui operatur in nobis uirtutes & opera,
non carnis, sed spiritus: non ueteris legis, sed nouæ cre-
aturæ: non legis operum, sed legis fidei, sed legis spiri-
tus uitæ, non carnis, non mortis, sed uitæ, quæ est per
CHRISTVM & per unitrinum illud uer-
bum, in quo inhabitat omnis plenitudo deitatis Christi
spiritualiter. Nam uitam quã nunc uiuimus in carne,
in fide uiuimus filij dei, qui dilexit nos, & tradidit se-
metipsum p nobis, ut nulla sit condēnatio nobis, qui infi-
ti sumus Christo Iesu: ea tamen lege & conditione, si
secundum spiritum conuersati fuerimus & uixerimus,
non secundū carnē. Nam si secundū carnē uixerimus,
moriemur: Quod si spū facta corporis mortificaueri-
mus, uiuemus. Nos enim per legem operū legi mortui
sumus, ut deo uiuamus, unā cū Christo crucifixi sumus:

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

uiuimus tamen iam non nos, sed uiuit in nobis Christus. Quandoquidem si Christus in nobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus autem uita est propter iustificationem, ut iustificatio legis impleatur in nobis, qui non secundum carnem uersamur, sed secundum spiritum: Qui operamur uirtutes & opera dei, uerbi fidei & charitatis, legis fidei, legis spiritus uitæ, nouæ creaturæ, non ueteris fermenti carnis & mortis.

Hac differentia legis operum & legis fidei, legis carnalis & spiritualis constituta & probata, quæ admodum illa clarissime Ro. iij. viij. & Gala. ij. probatur & demonstratur, omnia aduersariorum argumenta, ueluti cælesti quodam tonitru & fulgure perstricta, corruunt & euanescent. Nam perpetuo legem operum & legem fidei cõfundunt, obscurant, & æquiocant aduersarij: & quid sit lex fidei, lex spiritus uitæ, lex dei, lex Christi, lex spiritualis, admirabiliter & stupendo more ignorant, uel ignorare potius prudentes inaudito dolo atque diabolico astu uolunt. Quod hic lector tam aperte uidebis, ut manu palpate, non sensu solum comprehendere, possis.

Sed audiamus explanatius, speciatim & ordine, quæ nobis in hoc postremo capite cum aduersario con-

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

uentiant, & quæ nõ conueniant, ut omnia dilucide, ueluti ex theatro spectari & certo dijudicari possint. Primum ait me contendere, hominem fide iustificari, & opera legis non iustificare. Hoc mihi cũ aduersario conuenit, adeo ut hic non contendamus, sed consentiamus etiã. Deinde asserit me legis opera definire, quæ fiant uiribus humanis ante fidem, sine spiritu sancto. Quod quidem, ut ego nõ inficior, ita mihi cum aduersario nõ conuenit. Nam ipse ait me opera legis nõ recte definire, neq; operibus uere bonis iustificationem effectiuam recte tribuere. Ego contra assero, id recte & pie à me fieri & doceri. Post deinde affirmat, me inferre & concludere, quod opera bona quæ fiant à credentibus, operante in eis spiritu sancto, iustificent. Hoc ego non solum assero & confirmo, sed quo ad uiuam, spiritu & uirtute CHRISTI asserturus & confirmaturus sum. Hic scopus & caput causæ consistit. Hic summa controuersia est. Hic consistendum est. Hic mihi cum aduersario congregandum & pugnandum est. Quo autem uictoria & triumphus huius causæ clarior & magnificentior sit, in primis aduersarij argumenta ita refutabo & iugulabo, ut nostri dogmatis et mearum inductionum confirmatione magnopere opus non fuerit. Quamuis ex se

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

perius adductis & probatis causa iamdudum euicta,
et de ea splendidissime triumphatum sit. At me neq;
legis opera recte definire, neque operibus uere bonis
iustificationem recte tribuere. Et incipit Osiandri-
no, hoc est, sophistico & sceptico more describere,
que sint legis opera, & inquit: Sunt autem opera le-
gis, que a lege præcipiuntur. Et hoc mihi cum aduer-
sario conuenit, nisi quod astute legem operum & le-
gem fidei confundit & æquiuocat, & nullum prorsus
discrimen inter legem operum & legem fidei consti-
tuit. Deinde infert: Lex autem spiritualis est. Hic
aperte legem carnalem, & legem operum, maledi-
ctum & execrationẽ legis (a qua CHRISTVS
nos liberauit, a qua denique nos per legem fidei, per
legem spiritus uitæ liberare & redimere debemus.
Nam lex spiritus uitæ per IESVM CHRI-
STVM nos liberos reddit & liberat a lege pec-
cati et mortis) ignorat, negat, dissimulat, æquiuocat,
obscurat, & legẽ fidei & spūs cū lege carnis & ope-
rũ, ueluti spūm cum carne, Belial cum Christo comun-
gens, confundit & permiscet: ut nescias, ignorantior
ne sit, an impudentior, quod hæc ignoret, aut igno-
rare prudens uelit, præsertim cum a me Norinber-
gæ coram, & per quinque illos libellos meos toties de

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

hac tam stolidam & cæca ignorantia admonitus sit, et in sua epistola toties & tam impudenter negarit, quod ego perpetuo assero: nempe, q̄ Lutherani nullam more Paulino differentiam inter legem operum & legem fidei, inter legem carnalem & spiritualement constituant, & q̄ prorsus, quidnam lex fidei & lex spiritus uitæ sit, ignorent.

Hic cōfiteatur miser, impudēs et plane ineptus Ostiander, re ipsa ueritate facti, quod in suo libello et scripto tam constanter uerbis negat: Quoties enim quaeso me impudentissime hoc mentientem fingit & inducit, quod uerum esse contra seipsum re & facto comprobatur? Vbi quaeso & qualis est differentia, quam Lutherani faciunt? Dic sodes Ostiander: quid est lex, quid lex spiritus uitæ? Cur hic medietatem apostoli Pauli, imò totum Paulum ter cæcus ignoras? Hic opus erat meminisse differentia legis operum & fidei, legis carnalis & spiritualis quã iactas. Iam tempus erat adferre, de quo gloriabar, & non simpliciter & uniuoce de re duplici & æquiuoca enunciare, scribere & dicere, lex autem spiritualis est: Et reticere alteram legis & diuisionis partem, nempe, q̄ nō solum lex spiritualis, sed etiam carnalis est.

Et quemadmodum hoc Axioma, scilicet, lex aut

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

spiritualis est: obscurum, dubium, mancum calumniose
 æquiuocum est: sic id, quod ex eo infert Antinomus il
 le hostis legis, cum ait: Lex autem spiritualis est, ergo
 præcipit opera spūalia, quæ etsi faciamus, non tamen
 per ea iustificamur. Ecce quā captiose ex axiomatico
 obscuro, dubio & æquiuoco, infert & concludit obscu
 rum, dubium & æquiuocum, appellitans opera spiri
 tualia, quæ uere erant carnalia ex lege Iudaica cere
 moniali, quæ præcipit circumcisionem, obseruationem
 temporum, dierum & mensum atque annorum, plane
 legem spiritus uitæ & legem carnalem, maledictum
 & execrationem legis, à qua Christus nos liberauit,
 ueluti uitam & mortem coniungens & consocians.
 Quod sane exemplum Galatarum, ineptissime per
 ipsum inductum, clarissime probat. Infert enim: Quan
 uis enim opera spiritualia faciamus, non tamen per ea
 iustificamur. Id quod manifestum est in lapsu Galata
 rum. Illi enim in Christum crediderant, fide iustifica
 ti erant, spiritum sanctum acceperant, & uirtutes eti
 am atque miracula operabantur, teste Paulo. Quare
 opera eorum haud dubie non erant ex uiribus carnis
 ante fidem, sine spiritu sancto, sed erāt opera uere bo
 na in lege præcepta ex fide, operante in eis spiritu san
 cto facta. Et tamen, quia paulo post seducti à pseudo

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

apostolis, incipiebant eisdem suis operibus tribuere vim iustificandi effectiuam, sicut tu quoque facis, Paulus opera eorum uocat opera legis, quæ iustificare non possunt. Dicitq; eos excidisse à fide, & euacuatos esse à CHRISTO. Manifestum est igitur, te opera legis non recte definire. Hactenus Osiander. Hic unicus locus, si alia argumenta nulla essent, abunde satis est, & clarissime absque controuersia probat, Osiandrum suosq; collegas scopum totius scripturæ & in primis epistolarum Pauli ad Romanos & Galat. ignorare, neque ullam unquam differentiam inter legem fidei & legem operum, inter legem spiritus uitæ & legem carnalem atque adeò cæremonialem obseruasse aut sciuisse. Tantum abest, ut unquam intellexerint ueræ iustificationis rationem, & quidnam lex fidei & spiritus sit, & quis illius usus. Quod nisi planum fecero, totam causam, quam nunc tot modis euici, me amisisse fatebor.

Quòd scopum totius scripturæ ignorarint, ex superioribus multifariam liquet. Quòd uero epistolam ad Romanos & Galat. non intelligant, & quòd inter carnem & spiritum, inter CHRISTVM & Moysen, inter legem fidei & legem operum non dis-

cernant, neque unitrinitatem fidei atque iustificandi ratione unquam intellexerint, hic locus satis declarat. Nam Apostolus clarissimis & apertissimis uerbis Galatas propter opera legis & carnis, propter opera carnalia, non spiritualia reprehendit. Quod tam clarum & apertum est, quod ego profecto ex intimo pectore dubito, debeam ne inauditam & quodammodo incredibilem cecitatem admirari magis, & singularem & admirabilem atque plane diabolicam malitiam Ostandri (qua uoluit senatui una cum tota republica Norinbergen. fucum facere, & tenebras suas sophisticas offundere, ne nouæ nostræ Hierusalem lucem uiderent, & Babylonis suæ tenebras & errores agnoscerent) detestari uehementius. Apostolus ait ad Galatas iij. O Stulti Galatæ, quis uos fascinauit, quod non crederetis ueritati? Hoc solum cupio discere à uobis: Ex operibus legis spiritum accepistis, an ex prædicatione fidei? Adeo stulti estis, cum spiritu coeperitis, nunc carne consummamini. Deinde addit: Qui igitur subministrat uobis spiritum, & operatur uirtutes in uobis: utrum ex operibus legis, an ex prædicatione fidei id facit? Hic Apostolus adeo manifestum discrimen facit inter carnem & spiritum, inter legem carnalem & spiritualem, inter opera

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

carnalia legis, & opera fidei & spiritus, ut nihil possit esse clarius & apertius, præsertim cum inquit: Adeo stulti estis, cum spiritu coeperitis, nunc carne consummamini. Audis hic Osiander, Galatas carne, carne inquam consummari: Non appellat opera Galatarum spiritualia, ut falsissime & mædaciissime Paulū inducis, sed carnalia, opera legis, quibus si qui seruiunt, execrationi & maledicto sunt obnoxij. Vt eodem cap. iij. asserit Paulus, inquit: Quotquot ex operibus legis sunt, execrationi sunt obnoxij. Num spiritus execratio & maledictum est? Quod plane sequeretur, si opa Galatarū propter quæ arguuntur ab Apostolo, essent opera spiritualia ex fide, operante in eis spiritu sancto. Quid possit blasphemum & sacrilegum magis excogitari, quam tanta impudētia & tanta audacia sanctissimam doctrinam Apostoli, illiusq; uerba cælitus inspirata deprauare, & ad tam blasphemum & perniciosum dogmatem impietatem abutit: ea nō solum in alium usum detorquere, sed prorsus inuertere & peruertere? An non hoc est turbare Christi fideles, & inuertere euangelium CHRISTI & Pauli?

Ne autem impij illi ecclesiastæ (quin potius sophistæ, atq; adeo onosophistæ appellatūdi potius) ul

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

lo modo tergiuersari possunt, opera Galatarum, ob
 qua à Paulo reprehensi sunt, fuisse spiritualia ex fide
 facta opera, operante in eis spiritu sancto, sed carna-
 lia et usq; adeo caeremonialia legis opera: ea de caus
 sa referemus, ipsomet Paulo teste, illa opera Galata
 rum, qui eo loci cap. iij. sic inquit: Quoniam aut estis
 filij, emisit dominus spiritum filij sui in corda uestra cla
 mantem Abba pater. Hic arrige aures Osiander,
 quis sit spūs filij dei: an non fides, quæ ex ore altissi
 mi prodijt primogenita ante omnē creaturā, quam tu
 impie et crudeliter ais in tempore coepisse, et aliquan
 do interituram & euacuādam? Deinde pergit Apo
 stolus & ait: Itaq; iam non es seruus, sed filius. Quod
 si filius, & hæres dei per **CHRISTVM**.
 Sed tum quidem cum ignoraretis deum, seruitebatis
 his, qui natura non sunt dii. At postquam cognouistis
 deum, quin potius cogniti estis à deo, quomodo conuer
 timini denuo ad infirma & egena elementa, quibus ite
 rum ab integro seruire uultis? Et tandem subiungit
 Apostolus opera, quæ arguit in Galatis, & ait: Di
 es obseruatis & menses & tempora & annos. Me
 tuo de uobis, ne frustra laborauerim erga uos.

Hic audiunt Ecclesiastæ Norinbergenses ope
 ra Galatarum, quæ ipsi impudentissime & impro

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

bissime audent appellare spiritualia, quæ erant plane carnalia, atque adeo ceremonialia iudaica opera. Nihil ne pudet Osiandriũ tantæ & tã manifestæ impietatis uel improbitatis potius, præsertim cū Apostolus toties illa opera carnalia, legalia, ceremonialia & iudaica Galatis exprobrat, & ab his debortetur? Cap. v. sic eis loquitur, eosq; hortatur: In libertate igitur qua Christus nos liberauit, stete, & ne rursus iugo seruitutis implicemini. Ecce ego Paulus dico uobis, & si circumcidamini, Christus nihil uobis proderit. Contestor autem omnem hominem, qui circumcinitur, & debitor est totius legis seruandæ. Christus uobis factus est ociosus: quicumq; per legem iustificamini, à gratia excidistis. Et subiungit Apostolus pulcherrimam sententiam, auribus Lutheranorum semper inculcandam: Nos enim spiritu ex fide spem iustitiæ expectamus. Nam in Christo Iesu neq; circumcisio quicquam ualet, neq; præputium, sed fides per dilectionem operans. Hic uidet Osiander (si saltem hactenus catechizatus & conuersus, squammas ingentis incredulitatis, ut olim Paulus ab oculis cadentes deposuit) Apostolum unitrinam illam monarchiam fidem prædicasse, & uerbum dei quod est CHRISTVS & spiritus dei, cum charitate coniunxisse, & neq; cit

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

cuncisionem neque præputium quicquam in Christo ua-
 lere, sed spiritum ex fide per charitatem & dilectio-
 nem operantem. Non ait de more Lutheranorum, So-
 la fides iustificat, Opera spiritualia ex fide operan-
 te in nobis spiritu sancto non iustificat, ut blasphem-
 o & plane sacrilego ore hic testari ausus est *nañs*
Osiander: sed D. Apostolus ait, Nos enim spiritu
 ex fide: spiritu ex fide, inquit. Audis ne *Osiander*?
 Noli esse incredulus, sed credens, *μόνον πίστις*, solum-
 modo crede sanctissimis uerbis Pauli, & illuminaberis
 atq; iustificaberis spiritu ex fide p charitatem & dile-
 ctionem operantem. Nam in Christo Iesu neque mo-
 nacha Lutheranorum fides, neque poenitentia *Anti-*
nomica, neque *Osiandri* effectiua & declaratiua iu-
 stificatio quicq; ualet, sed spūs ex fide per dilectionē
 operans, hoc est, uerbum, fides & charitas, uniterina il-
 la monacha, non monacha, mortua, impia, et ter cæ-
 ca sine uisione et lumine Lutheranorum fides, uniteri-
 nū illud monarchicū uel monotriarchicū potius uerbū,
 nō monachū solitariū desertū, fide et charitate orba-
 tū & priuatū uerbū. Hic q̄ro ab *Osiandro*: Circūcisio
 opus ne carnale est, an spūale: christianū, an iudaicū?
 Si responderit, ut debet, carnale & iudaicū: ergo opa
 Galatarū non erant spūalia, sed carnalia et iudaica.

OSIANDRISMVS ET LV'THERANO

Nunquam igitur intellexit totius epistolae ad Galatiam rationem & scopum, quia non discreuit inter spiritum & carnem, inter legem fidei & legem operum, inter Christum et Moysen. Est ne hoc intelligere Paulum? imò inuertere euangelium Pauli est, & aliud euangelium praedicare quod praedicauit Paulus. Si dixerit, sicuti dicit & fatetur Osiander, quod circumcisio est opus spirituale, tum totum Paulum, imò Christum totum negat, & Christus ei nihil prodest, quia Moysen proficitur, non Christum, atque adeo spirituales Antichristum, meretricem illam magnam contra uerbum Christi fornicantem. Nam si ex lege & circumcisione est iustitia, igitur Christus frustra mortuus est, & Christus ei nihil proderit, quia ab eo euacuatus est, quia illius fidem aliquando euacuandam asserit. Igitur Iudaeus, non Christianus, quin potius Antichristus est Osiander. Nam uere Iudaeus esse non potest, circumcisus enim non est. Et si circumcisus esset, nec tamē uerus Iudaeus esset, iuxta testimonium Apostoli, qui Rom. ij. inquit: Non is qui in manifesto Iudaeus sit, Iudaeus est: nec ea quae in manifesto sit carnis circumcisio, circumcisio est: sed qui in occulto Iudaeus fuerit, is Iudaeus est, & circumcisio cordis, circumcisio est, quae spiritu constat, non litera. Cuius laus non

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

ex hominibus, sed ex deo est. Cum igitur Osiander neque corde neque carne sit circumcisus, neque Iudaeus neque Christianus est. Igitur necessario Antichristus est Osiander.

Manifestum igitur est, me legis opera recte definire, & discrimen legis fidei & operum probe tenere & docere, praeterea opera fidei & spiritus iustificare. Osiandrum ter caecum, epistolam ad Gal. imò mysteriū totius scripturae ignorare, euangelium Christi & Pauli inuertere & pernegare.

Quid si Apostolus, ut olim à terra in caelum raptus, sic nūc à caelo in terram delaberetur & uiueret, (quanuis spiritu & uerbo suo immortaliter nobiscum uiuat) nonne suam diuinam illam epistolam ad Gala. in impios & plane sacrilegos ecclesiastas cōuerteret, & ut olim Galatis scripsit, sic ecclesiastis illis minime ecclesiasticis diceret: O stulti ecclesiasta, quis uos fascinauit, ut non crederetis ueritati? Deinde ad uniuersam multitudinem Reipub. Norinbergen, nimirum dicturus esset: Miror quod à Christo, qui uocauit uos per gratiam, adeo cito transferamini in aliud euangelium, quod tamen nō est aliud, nisi quod uestri ecclesiastae perturbant uos, & uolunt inuertere euangelium Christi. Ceterū etiam si nos, aut angelus à caelo praedicauerit

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

uobis euangeliū, præter id quod prædicauimus uobis, anathema sit. Et repetit Apostolus anathematis sententiam, quemadmodum & nobis nunc repetenda est, ut uehementius & attentius animis infingeretur, & ait: Quemadmodū ante diximus, & nunc iterum dico: Si quis uobis prædicauerit euangelium, præter id quod accepistis, anathema sit.

Hac anathematis sententia uolentes & prudentes se astringunt impij illi Ecclesiastæ, euangelium Christi & Pauli inuertentes & pernegantes. Nec tamen ab hac tanta sua impietate desistunt, sed pergunt semper in deterius, errorem errori accumulâtes, & ad alium gradum impietatis descendentes. Aiunt enim: Verū tamen etiā si recte definiſſes opera legis, non tamē sequeretur: Opera legis non iustificant, Ergo opera fidei & spiritus iustificant. Sicuti nec hoc sequitur: Plato non disputat, ergo Socrates disputat. Ecce quā falso, calumniose & prodigiose omnia inducit & pponit præstigiator ille. Vbinam Osiander me audiuit sic argumentantem: Opera legis non iustificant, ergo opera fidei & spiritus iustificant? Non sic argumentari & ineptire soleo. At sic potius infero: Opera incredulitatis damnāt, ergo opera fidei iustificant. Affectus carnis & opera carnis, mors est

RVM ANTICHRISTIANISMVS: ○

et inimicitia aduersus deū, et legi dei nō subditur, et ne subijci quidē potest: Ergo affectus spiritus et opera spūalia, spiritus, uita et pax sunt, et amicitia et reconciliatio erga deum, et legi dei subijciuntur, et subijci quidem possunt. Quia credenti et fidem habēti, omnia sunt possibilis, et nihil est impossibile credēti. Quia oīa possumus p̄ Christum, qui confortat nos. Deinde sic argumentari, inferre et concludere soleo: Quicquid ex fide non est, peccatum est, iniustum facit et damnat, Ergo quicquid ex fide est, iustitia est, iustum facit et saluat. Opera autē uere bona, sunt ex fide et iustitia atq; dona dei, ergo iustificat et saluāt, quia sunt effectus, uita et spiritus fidei, quem à fide separare, est ueram fidem funditus extinguere.

Præterea fides iustificans, sola monacha et solitaria non est, nec esse potest, Ergo non iustificat sola, sed unitrina, monarcha, uerbum et charitatem perpetuo inseparabiliter in se se continens et complectēs. Verbum autem dei in CHRISTO caro factum, est omnium admirabilium operum dei maxime admirabile et stupendum opus. Quia nullum ab æterno maius factum, q̄ uerbum caro factum, quod est Christus. CHRISTVS uero est qui iustificat,

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

Ergo factum & opus dei iustificat, quia Christus factum & opus dei est: quandoquidem uerbum dei caro factum est, hoc autem uerum opus dei est, quod iustificat. Præterea fides & uerbum fidei, uerus spiritus dei, uertit carnem nostram in spiritum, ut amplius non simus in carne, sed in spiritu, & sic uerbum dei & uerbum fidei sit caro spiritualis & spiritus, imò unus spiritus, unum corpus, una creatura in Christo in nobis. Ergo opera dei & spiritus Christi iustificat: quia uerbum Christus & spiritus dei est qui iustificat. Hinc Christus inquit: Hoc est opus dei, ut credatis in eum quē misit ille. Si fides opus dei & creatura est, ut Osiander ipse fatetur, Ergo opus et creatura dei iustificat, non solum monacha Lutheranorum & Norinbergen. fides. Quid hic quaeso respondebit ter miser & ab orbe terrarum descendus uel deridendus potius Osiander? Fatetur fidem creaturam & opus dei esse, & toties inculcat & asserit, & recte quidem asserit, fidem iustificare. Et interim tamen tam impudens & cæcus, negare ausus est, opera dei & spiritus iustificare, cum ipsa fides, uel ipsiusmet Osiandri testimonio opus & creatura dei sit. Possit ne quid fingi & cogitari ineptius, sibiq; magis pugnant & contrarium?

RVM ANTICHRISTIANISMVS. 20

Quæ iam argumentando intulimus de uerbo & fide, ea omnia licet inferre de charitate: quia uerbum fides & charitas unum sunt, ut superius satis abunde & dilucide probatum est. Adde quòd deus est charitas, qui manet in charitate, in deo manet, & deus in eo.

Hæ sunt uere piæ spiritus & uerbi dei necessarie argumentationes & conclusiones, quibus ad iugulandum Lutheranum illum Antichristum utimur, non ut falso & mendaciter mihi affingunt ecclesiastæ tot modis uani & peruersi: Plato non disputat, ergo Socrates disputat. At sic potius mihi arguendum & inferendum est: Ecclesiastarum doctrina non est ex uerbo dei, neque ex fide CHRISTI, ergo est ex uerbo diaboli, mendacij & Antichristi. Ostiander pernegat doctrinam CHRISTI, igitur profitetur Antichristum. Christo illiusq; uerbo non credit, igitur incredulus & infidelis est. Ecclesiastarum recens & nouiter excogitata iustificatio effectiua & declaratiua, non est ex uerbo ueritatis, ergo est ex uerbo mendacij, falsa, ficta & eumentita. Hoc patet debet argumentari Ostiander, non scholastico & sophistico more uerbum dei ludere & irridere: Plato non disputat, ergo Socrates disputat. Verum hoc

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO
modo potius arguendum & inferendum erat: Osiander ridet & ludit uerbum dei, Ergo merito à uerbo dei luditur & ridetur, & toti Christiano orbi cum summo ludibrio deridendus & exhibendus ueluti in theatrum deducitur, & cum monacha sua fide spectandus exhibetur. Qui glorificauerit me, glorificabo eum. Qui uero contemnunt me, erunt contempti, ignobiles, obscuro, Cacosandri, non Osiandri.

Sed audiamus ulterius aduersarium ridentem, & Apostolum conspuentem ac pedibus calcantem. Paulus clarissime probat (inquit Osiander) nulla omnino opera, quantumuis bona, iustificare. Negat enim Abrahamum iustificatum ex operibus, Roma. iij. Hic rursus uidet lector, quod æquiuatione ludit & sophisticatur aduersarius, nihil discernens inter opera spiritus & opera carnis, & quod scopum totius epistolæ ad Ro. nunquam neque uidit, neque perpendit, neque intellexit. Apostolus seipsum clarissime interpretatur & declarat, quod operibus carnis iustificatus non fuerit Abraham, ne ullo quidem uerbo asserens, quod operibus spiritus & fidei iustificatus non fuerit Abraham. Nam cum Paulus in proximo præcedenti cap. ad Rom. iij. clarum discrimen & differentiam constituisset inter legem operum & legem

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

fidei, ut superius induximus & declarauimus, & ueluti Lutherianorum eorumq; similium errori occurrere & mederi uolens rogasset, per quam legem gloriatio nostra exclusa esset, operū ne an fidei: respondit apertis & disertis uerbis, gloriationem nostram excludi per legem fidei, & non per legem operum. Et tādē ne perniciosissimus ille error antinomicus aliquādo in ecclesia oriretur, aut ut aliquando ortus facile sedari possit, occurrit tacitæ obiectiōi, quemadmodum superius quoq; dictum & inductū est: tanq̄ uero nimia fidei laus & cōmendatio, trahi possit in destructionem legis fidei & spūs, interrogat seipsum, inq̄ns: Legem ergo destruimus per fidem? Et respondet sibiip̄si, & ait: Absit, sed legē statuimus. Perinde ac si diceret: Nos qdē fidē magnifice laudamus & cōmēdamus, & fide atq; gratis absq; opibus legis nos iustificari asserimus & testamur: tamē p hoc legē fidei & spūs nō irritā facimus, sed stabilimus: ut quo minus nobis gloriari liceat in lege opum et carnis, qua saluari & iustificari nō possumus, eo magis gloriemur i lege fidei et spūs, cuius auxilio legē opum præstamus, cōuersantes non secundum carnem, sed secundum spiritum. Hoc cum Apostolus in fine capit. iij. grauius & utiliter disseruisset & docuisset, nūc in ca. iij. infert doctrinæ suæ clarissimū & illustre exemplum discriminis &

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

differentiæ inter legem fidei & inter legem operum
inter legem spiritus uitæ, & inter legem carnis &
mortis, longe remouens execrationem & maledictum
legis à lege fidei & spiritus. Et ait statim in princi-
pio, atque adeo in primis uerbis cap. illius iij. Quid
igitur dicemus inuenisse Abraham patrem nostrum
secundum carnem? Hic arrige onosophisticas aures
Olander, & audi quæso, quæ Apostolus tam claris et
apertis uerbis dicit & rogat, quid Abraham inuen-
rit secundum carnem. Secundum carnem, inquit, non se-
cundum spiritum, longe discernens Moysen à Chri-
sto, & subnectit: Nam si Abraham ex operibus iu-
stificatus est, habet quod gloriatur, at non apud deum.
Quid enim scriptura dicit? Credidit Abraham deo,
& imputatum est illi ad iustitiam. Ei uero qui opera-
tur, merces non imputatur secundum gratiam, sed se-
cundum debitum. Porro ei qui non operatur, sed cre-
dit in eum qui iustificat impiū, imputatur fides sua ad
iustitiam. Ecce hic tota laus præstantissimorū ope-
rum Abrahamæ, deo deique spiritui & fidei tribuitur,
nulla carni aut legi operum. Nam cum fides domini
dei sit, & uerbum fidei in Abraham spiritus sanctus
fuerit, qui operabatur illa insignia & præclara dei
& fidei opera, nihil igitur erat, quod gloriari pote-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

rat Abraham, quia non amplius erat in carne, sed in spiritu, siquidem spiritus dei habitabat in illo, & operabatur uirtutes in eo. Nam hoc erat præstantissimū opus dei, q̄ crediderat in illum, qui tum erat à deo mittendus & uenturus in mundum, quia Abraham uidit diem Christi & gauisus est, ut Christus ipse de eo testatur Iohan. viij. Quandoquidem uidere Christum, aliud nō est, quàm credere uniterino uerbo dei quod est Christus. Credidit itaq; Abraham, & imputatum est ei ad iustitiam: & merces ei tributa est, non secundum debitum, sed secundum gratiam. Nam fides gratuitum donum dei est, Ephe. ij. De suis igitur operibus quantūuis excellentibus, gloriari nihil potuit. Abraham: Quia quicquid ex fide non est, peccatum est.

Ex illis omnibus manifestissime consequitur, cōclusionem & illationem Osiandri, quam hic infert & colligit, esse non solum impiam & sacrilegam, sed plane antichristianicam: quia uerbum dei negatur, & Christi Iesu corpus glorificatū spirituale imortale, in uniterino uerbo flagellatur & crucifigitur, & si fieri potuisset, occiditur, cū blasphemus ore ait, cōcludit & infert: Nulla igitur opera omnino, neque ante neque post fidem iustificant, sed sola fides. Hic aures inten-

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO
ue lector, ne calumniator & prestigiator ille tot mo-
dis lubricus, rursus sua sophistica elabi conetur. An
non hic plane fidem ueris & perpetuis comitibus suis
orbatam & priuatā, uere monacham solitariam, à de-
xtra carentē uerbo, & à sinistra charitate constituit,
cum inquit, quòd nulla opera omnino neq; ante neque
post fidē iustificent, sed SOLA FIDES? Nec
quicq; refert, quòd iustificamur gratis per gratiam
Christi. Nam hæc gloria nostra est, quòd per gratui-
tum donū dei efficiamur filij dei, regenerati per aquā
& spiritum in nouum hominem, in nouam creaturam
spiritualem, ut abolito corpore peccati, amplius non
simus carnales, sed spirituales, unum corpus & unus
spiritus, atque adeo unum cum Christo, ut iam sæpi-
us dictum est, & toties dicetur, quoties repugnat &
ineptissimas suas mugas et æquiuocationes obijcit Osi-
ander. Nam cum inquit: Ex operibus autem iustifi-
cari non est gratis, quia operanti merces imputatur
secundum debitum: ecce hic rursus ignorat Osiander
discrimē inter opera fidei et opera legis, inter Moy-
sen & CHRISTVM: quandoquidē ex ope-
ribus legis & carnis iustificari, non est gratis iusti-
ficari, quia merces imputatur secundum debitum. Ex
operibus autem fidei iustificari, est gratis iustifica-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

ri: quia habere fidem & spiritum CHRISTI nemo potest, nisi ex gratuito dono dei. Ergo spiritua lia & fidelia deoq; accepta & grata opera operari nemo potest, nisi gratis prius acceperit à deo per gra- tuitum donum fidei. Quid enim habes, inquit Aposto- lus, quod non accepisti? Quòd si accepisti, quid glo- riaris tanquam non acceperis? Et sufficientia nostra omnis ex deo est. Quia quicquid ex fide non est, pecca- tum est. Ex operibus igitur fidei & spiritus iustifica- ri, est gratis iustificari, quandoquidem merces imputa- tur secundum gratiam, & non secundum debitum.

Hinc ad locum Davidis per Apostolum Ro- man. iij. hic adductum, qui ait: Beati quorum remis- se sunt iniquitates, & quorum tecta &c. facilis est re- sponsio. Nam remittere iniquitates non spectat ad opera legis, sed ad opera fidei & spiritus. Nam lex spiritus uitæ nos liberos reddit à lege peccati & mortis, Roma. viij. Deinde locum, quem ad- ducit ex Esaiâ, In scientia sua, inquiens, iustifica- bit ipse iustus seruus meus multos, omnino non intel- lexit Osiâder: Quò enim miser intelligeret Esaiam, iâ obscure in plerisq; scribentē et uaticinātē, q nō intel- ligit Paulū in articulo iustificatiōis tā clare et apte

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO
differentem atq; concludentem, & ubiq; seipsum in-
terpretantem? Nam locus Esaiæ ad institutum ad-
uersarij nihil prorsus facit, ut cuilibet facile perspice-
re nunc licet. Deinde infert cæcus & ignorans, ab in-
uito pectore erumpente ueritate, admirabilem & sin-
gularem claritatem uerbi contra seipsum fortissime
pugnantem, quin potius uincentem, & Antichristum
plane iugulantem, cum ait: Sed nihil clarius dici po-
test, quam Paulus dicit 1. Corint. i. Christus nobis fa-
ctus est sapientia à deo & iustitia. Et astute & dia-
bolica arte obmittit duo sanctissima uerba, quæ ad iu-
stificationem maxime requiruntur & necessaria sunt,
quæ Apostolus continenter addit. Ait enim eo loci:
Ex eodem autem uos estis in Christo Iesu, qui factus
fuit nobis sapientia à deo & iustitia & sanctificatio
& redemptio: ut quemadmodum scriptum est, qui glo-
riatur, in domino gloriatur. Nam uerum quidem est,
quod infert aduersarius, qd Christus est iustitia no-
stra. Sed cum addit, qd Christum nullo opere appre-
hendimus, rursus ab asino cadit, extra liram uadit &
delirat, uocabulum & uerbum opus æquiuocās. Nam
uerum est, qd Christum nullo opere legis & carnis ap-
prehendimus. Sed falsum est, qd Christum nullo opere
fidei & spiritus apprehendamus. Nam hoc est opus

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

dei, & credimus in eum quem misit ille. Hinc ille locus, quē adducit hostis ille Christi, uerus Antichristus Osiander uariis modis, suo ipsiusmet uerbo, quod loquitur & scribit, conficitur & iugulatur. Si enim Christus factus est nobis, hoc est, uerbum dei caro factum, est nobis sapientia, iustitia, sanctificatio, redemptio à deo, & habitabit in nobis, opus dei, factum, uerbum ab æterno increatum, in tempore in Christo incarnatum, opus & factum dei. Ergo opus dei iustificat, quo deus efficit, ut uerbum fidei uertatur in nobis in spiritum, qui sanè uertat carnem nostram in nouam creaturam dei, in carnem spiritualem, ut sanctificationem & redemptionem à peccatis per sapientiam & iustitiã dei assequamur. Nam satis non est, sola fide Christum apprehendere, sed oportet Christum in nobis semel natum & regeneratum, usq; in finem sola fide retinere. Nã ut Apostolus Heb. v. inquit: Nos Christi participes facti sumus, si initium substantiæ usq; ad finem firmum tenuerimus. Et ut Christus ipse inquit: Qui perseuerauerit usq; in finem, saluus erit. Quandoquidem nos dei heredes, & Christi Iesu instituti coheredes sumus, si testamenti noui nouum foedus usq; in finem seruauerimus, & conditionem testamenti impleuerimus. Nempe si crediderimus, si poenitentiam egerimus, si quæ-

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO
cunq; præcipit nobis Christus, seruauerimus: si à cor-
ruptiõe q̄ est in mūdo, refugerimus, si initiū substātiæ
ad finē firmū, ad finē firmū, inq; Apostolus, tenueri-
mus. Sola igitur monacha Lutheranorū fides nō iu-
stificat neq; saluat, sed unitrina monarcha fides, quæ
per uerbum fidei sapiētiam & iustitiam dei apprehen-
dit, & per legem fidei & spiritus retinet, & tādē
per charitatem, quæ est plenitudo consummatio & fi-
nis legis, uerum uinculum perfectionis perficit. Vi sci-
amus, nō more Lutheranorum credamus tantum, nos
esse de morte translatos ad uitam. Nam plerophoria
illa, certitudo & plenissima illa scientia fidei nostræ,
firmamentum & soliditas fidei, quam Lutherani
penitus hætenus ignorarunt, efficit, ut certi, robu-
sti & confirmati, nihil hæsitantes propter incredulita-
tem, sciamus, & sciamus nos esse filios dei, & à tene-
bris mortis translatos esse in admirabilem lucem ui-
tæ immortalis & æternæ, ut clarissimo testimonio
testatur dilectissimus Christi discipulus, i. Ioh. iij. in-
quiens: Et nos scimus q̄ de morte translati sumus ad
uitam, quia diligimus fratres. Hæc est scientia, qua
nunc replebitur terra, sicuti aquæ maris operientes, ut
Esaias uaticinatur Esaiæ. xi. Huc adduci & ada-
ptari potest locus eiusdem Prophetæ capi. liij. quem

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

superius male intellectum adduxit Osiander: In scientia sua, inquit, iustificabit ipse iustus seruus meus multos. Illa enim est scientia, qua cognoscimus deum, uel potius, ut Apostolus testatur, cognoscimur a deo. Nam si quis diligit deum, cognitus est ab illo. i. Cor. viij. Qui uero deum diligit, proximum & hominem diligit necesse est, quia deus homo est. Ut enim idem Iohannes (ideo nimirum tantopere dilectus a domino, ut totius dilectionis nobis praecepta traderet) inquit: Si diligamus nos inuicem, deus in nobis manet, & charitas eius perfecta est in nobis. Qui enim non diligit fratrem suum, quem uidet, deum quem non uidet, & quem nemo uidit unquam, quomodo potest diligere? Valeat igitur ac pereat ^{εξ οὐρανοῦ} Lutherianorum monacha, castrata, orbata, Antichristi, ficta, falsa, simulata & ementita fides: & longum aeternumque uiuat & ualeat monarcha unitrina, uerbo & charitate semper & ubique munita & comitata, dei & Christi Iesu uera inuicta fides, uerbiq; illius aeterna ueritas.

Probe itaque infert & asserit Osiander, non contra me, sed plane contra seipsum, cum ait: Manifestum etiam est, qui suis operibus quantumuis bonis, iustitiam tribuit, ille opera manuum suarum adorat

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

pro Christo filio dei, quæ est summa & execranda idololatria. Nam cum fides Lutheranorum monacha sit opus & inuentum ministrorum Antichristi, quod operatione satanæ suo labore, suo ingenio & opere, absque uerbo & extra uerbum inuenerunt, & tanquã opus manuum suarum & ingeniorum suorum adorant, summam nimirum & execrandam idololatriam committunt: quia hoc est opus diaboli, non dei. Antichristi, non Christi, ut non credamus in eum quem misit deus pater, cuius gloriam querit filius, qui Ioban. v. sic loquitur: Gloriam & claritatem ab hominibus non accipio, sed cognoui uos quod dilectionem dei non habeatis in uobis. Ac si ad Lutheranos aperto oraculo diceret: Gloriam & claritatem uerbi, a uobis, ueluti ab hominibus non accipio, & cognoui uos, quod aliquando dilectionem & charitatem meam a uerbo meo, quod est uerbum fidei, separaturi, & corpus meum spirituale uiolaturi sitis. Ego ueni in nomine patris mei, nec recipitis me. Si alius uenerit in nomine suo, illum recipietis. Ille alius diuersus deus huius seculi, est Babylonis & ecclesiarum Norinbergen. deus, diuersitatis, uarietatis, discordiarum sectarumque omnium autor, non Christus, sed Antichristus, qui uenit in nomine suo, non Christi, sed Antichristi, qui receptus est a Lutheranis & Romanis in.

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

credulis, quia dilectionem & charitatem dei non habuerunt in ipsis. Hæc autem dilectio & charitas dei est, ut præcepta eius seruemus, & præcepta eius gratia non sunt. Quia omne quod natum est ex deo, uincit mundum. Hæc autem est uictoria quæ uincit mundum, fides nostra, non Lutheranorum monacha, quæ in suo proprio nomine & opere mendacij adorant impij, sed Christi & Apostolorum monarcha & unitrina, quæ in nomine patris, hoc est, uerbi ueritatis & charitatis uenit in mundum, temporibus æternis tacita, manifestata uero nunc per scripturas propheticas, euangelicas & apostolicas, in obedientiam uerbi, fidei et charitatis, & unitrini illius diuini uerbi, inter omnes Iudeos, Turcas, Sarracenos & omnes gentes terræ reuelanda & prædicanda.

Sed audiamus nunc omnium maximum mendacium & impudentissimam fictionem & sophisticam contra tam clarum uerbi dei lucem & illustrationem nominis Christi. Pergit blasphemus aduersarius, semper de malo in deterius plane in reprobum sensum traditus, & asserit ac testatur sese meis ipsis uerbis probaturum, quod nulla opera iustificent. Et interim nulla mea uerba, à quibus uis illius argumentationis depen-

OSIANDRISMVS ET LUTHERANO

det, neq; scripta neq; dicta refert, sed omnia pro suo commodo fingit & foedissime mentitur, & adeo turpiter quidem, ut profecto neminem suorum collegarum libero vultu illum intueri posse existimem. Et incipit rursus sophisticari, imò ineptissime mentiri, & ait: Concedis enim ueram in Christo fidem iustificare, (hæc uerba statim deprauat, & p sua libidine interpretatur & ait) hoc est, causam efficientem iustitiæ esse. Concedis item iustitiam esse causam efficien-tem bonorum operum. Neque uero id solum concedis, uerum etiam asseris. Hic aperte mentitur Osiander. Deinde infert & concludit aduersarius argumentationem, & ait: Atqui ex his necessario sequitur, opera bona effectiue iustificare non posse. Et addit causam: Quicquid enim effectiue iustificat, iustitiæ causa efficiens est. Nulla autem opera sunt causa efficiens iustitiæ, sed effectus tantum, ergo nulla opera iustificant: Quia impossibile est, effectum esse uel fieri causam efficientem suæ causæ efficientis. Ecce in hac Osiandrina argumentatione tot fere sunt sophistica & impia mendacia, quot sunt uerba.

Primum, uerum est me concedere & docere, ueram in Christo fidem iustificare. Hoc enim nõ solum concedo & doceo, sed contra hostes ueræ fidei & mi-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

nistros & præcones Antichristi, fortiter & strenue tueor atque defendo. Quod autem subiungit, & interpretationis loco (qua sanctissimam & piam sententiam corrumpit) adnectit, nempe ueram fidem esse causam efficientem iustitiæ, & iustitiam esse causam efficientem bonorum operum: simpliciter concedendum non est, prout simpliciter sine magna, erudita ac necessaria causarum distinctione nunquã concessi, neq; concessurus sum. Quapropter diligenter hic animaduertendum est, quo improbissimi calumniatoris præstigie & subtiles illæ argutiæ, uera signa, portenta & prodigiosa Antichristi mendacia, ut Apostolus appellat, rectius et perfectius reuelari & refutari possint.

Primo considerandum est, q̄ deus summus monothriarcha, ut solus iustus est, ita solus iustificat impium, ita etiam est prima & infinita causa à nulla dependens, primus motor & effector, ultimusq; finis cuiuslibet rei fatalis, naturalis, fortuitæ & uoluntariæ, quoniã ex ipso & in ipso et per ipsum sunt omnia. Itaque deus est prima causa efficiens ac finalis per **CHRISTVM IESVM**, primogenitum uiuentium & mortuorum, primus & nouissimus, omnia in omnibus, quia ipse est omnia in omnibus.

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

In eo non est Græcus neq; Iudæus, circuncisio & præputiū, barbarus & Scythæ, seruus & liber, sed oīa in oībus Christus, j. Cor. xv. ad Col. iij. Illius itaq; & in finitæ causæ summa maiestas, summa omnipotentia, summa iustitia, summa ueritas, summa misericordia & bonitas, cognosci & illustrari non potuit, nisi per uerbum, fidem & charitatem dei, unitrinum illud diuinum & cæleste uerbum fidei, quod in CHRISTO incarnatum est. Quemadmodum enim tres sunt hypostases & personæ, Pater, Filius, & Spiritus sanctus: ita tria sunt diuina distincta uerba & hypostases cælestes, per quas mysteriū diuinæ trinitatis apprehendimus, & in plenitudine & certitudine uerbi fidei & charitatis retinemus, & ita indissolubili nexu & unione retinemus, ut unū corpus et unus spiritus atque adeo unum cum illa diuina trinitate efficiamur, ut amplius non simus in carne, sed in spiritu, siquidem spiritus dei habitat in nobis, ut iam sæpius dictum est, & sæpius atque semper ubiq; & perpetuo dicendum est & inculcandum, ut aliquando tandem intelligamus, atq; diuinum illud mysterium apprehendamus.

Vt ergo deus nō solū est prima et efficiens causa & primus motor, sed etiam ultimus & nouissimus

RVM ANTICHRISTI ANISMVS.

effector & finis uniuscuiusq; rei: sic diuinum illud unitrum uerbum in Christo incarnatum, non solum est causa efficiens, sed etiam finalis causa & effectus iustificationis & salutis nostræ: quia uerbum caro factum est, & uerbum dei opus perfectum, quia oia per uerbū facta sunt, & sine ipso factū est nihil. Et opus & factum dei est, quod credimus in Christum, ut primogenitus ille & uerbum illud caro factum ipsum testatur, cum ait: Hoc est opus dei, ut credatis in eum, quem misit ille.

Deinde sedulo attendendum est, quod causæ sæpe coincidunt, sed non eadem ratione, uerum diuersa: Id est, idem sæpe est alia & alia causa in diuerso genere causarum: Vt anima est forma hominis & efficiens causa operationum uitalium, & est finis generationis humanæ. Quin etiam diuersorum respectu, idē est & causa efficiens, & effectus: ut uerbum fidei est effectus dei, factum & opus domini, quia uerbum caro factum est, & est nihilominus causa efficiens iustificationis & salutis nostræ. Negabitne hic Osiander, effectum dei, quo uerbum caro factum est, iustificare? An non hoc esset negare, quod Christus iustificat? quod uerbum dei caro factum iustificat? Et cum deus omnia fecerit propter semetipsum per uerbum su

OSIANDRISMVS ET LVThERANO
um, quod est **CHRISTVS**, hic caro factus est
deus & homo, hic effectus causæ suæ efficientis
causæ efficiens est. Quia in deo causæ efficiens &
effectus, eadem & idem sunt, quia deus homo factus
est, qui est causæ efficiens et finalis omnium rerum.
Præterea cum omnia à fine sunt denominanda, & de
us omnia propter finem legis, quæ est charitas, &
propter semetipsum fecerit, qui denique non minus
est ultimus effector & finis, quàm prima & omni-
um rerum causæ, omnia in omnibus unus & omnis, qui
in uerbo caro factus est: nonne hic effectus, causæ
efficientis suæ efficientis causæ erit, præsertim cum
deus prima & ultima infinita omnium rerum causæ
sit, causæ inscrutabilis suæ ipsius causæ? Nam mo-
nas gignit monada, et est causæ & monados, quamvis uni-
tas & unio est indiuisibilis atque immutabilis: & in
seipsum multiplicata, non producit nisi seipsum, sed
hoc mysterium monados & monarchiæ nostræ, non in-
telligit monachismus & Lutherismus Oslandri, nè
pe minister Babel, non unitatis & unionis.

Præterea notandum est, qd effectus à sua causæ
essentiæ & substantiali, & econtra causæ essen-
tialis & substantialis à suo effectu, quo cessante causæ
cessat effectus, separari non potest neque debet.

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Cum itaque dicimus, Vera fides in Christum iustificat, statim intelligimus ueram fidem, sine uerbo & charitate, sine operibus fidei & spiritus esse non posse, præsertim cum uerbum fidei caro factum sit, & factum & opus dei habitet in nobis, ut fides & uoluntas dei à nobis fiat, non more Lutheranorum credatur tantum. Voluntas enim dei facienda et opere præstanda est, & non credenda tantum, Mat. xij. Non enim auditores legis iusti sunt, sed factores legis iustificabuntur, Roma. ij.

Adde, quòd cum charitas & dilectio dei in CHRISTO incarnata sit, quæ consummatio, plenitudo & finis legis, atque uerus effectus fidei est, propter quem omnia à deo constituta sunt: ideo statim cessante charitate & operibus fidei & spiritus, ueluti effectus fidei cessante, fides extinguitur. Quia deest non solum finis & effectus fidei, sed etiam uita & spiritus, sine quibus fides mortua est, nõ fides, sed carnis figmentum, uera fides monacha, uera idololatria, ut Osiander ipse cõtra seipsum fatetur & toties fãsus est.

Postremo, cum paulo superius plus satis probatum & demonstratum sit, quòd uerbum fides & charitas unum sunt, sicuti pater filius & spiritus sanctus unum sunt; nempe diuina quædam uerã unitas

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

¶ unio, unū corpus spirituale Christi, in quo inhabitat
 tota plenitudo deitatis spiritualiter in corpore uno
 Christo Iesu, & q̄ neq̄ uerbum sine fide, neq̄ fides si-
 ne uerbo, neq̄ charitas sine utroq̄, neq̄ utrūq̄ sine cha-
 ritate esse possunt: ideo facile cuilibet patet, totam ar-
 gumentationem Osiandri de causa efficiente indu-
 ctam, esse falsam, fictā, calūniosam, præstigijs & ope-
 rationibus satanæ plenā, nihil prorsus cōcludētem, ne-
 q̄ urgentē. Separat enim effectū in effectū à caus-
 sa efficiente, & causam efficientem ab effectū & fa-
 cto, ueluti CHRISTVM à deo separans, & uer-
 bum carnem factum esse negans, quamuis hoc facere uir-
 deri non uelit, cum maxime & astutissime plus quam
 diabolico astu hoc efficere intendat. Nam cum asse-
 rit & fingit, fidem esse causam efficientem iustitiæ,
 non charitatem, non opera fidei & spiritus: hic plane
 separat effectum & finem fidei, finem legis à causa
 efficiente, hoc est, separat uerbum fidei à uera fide et
 charitate, uiolans diuinam trinitatem, plerophoriam
 plenitudinem & certitudinem fidei inuertens, atq̄ to-
 tam doctrinam incertam & dubiam reddens, plane
 Christum in uerbo fidei, in uerbo unitatis & trinitatis
 tanquam uerus Antichristus, crucifigens & ingu-
 lans. Nam finis legis CHRISTVS ad iusti-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

ficationem, omni credenti. Hunc finem & hunc scopum iustificationis & salutis nostræ obscurat, imò uiolat & obruncat Olander.

Falsum est igitur hoc totum sophisticum & ter blasphemum argumentum, indignum quod pluribus refutetur, præsertim cū aduersarius seipsum cōficiat & plane cōfundat. Fingit enim ualde impudēter, uel imprudēter etiā, iustificationē effectiuā à causa efficiēte sine effectu, quam sane debebat à causa efficiente appellasse efficientiuam, non effectiuam. Nam si iustificatio debet esse effectiua, ut ipse quidem ignorans, uere tamen fatetur: Ergo effectus fidei, facta & opera fidei & spiritus sancti iustificant, non causa efficiens tantum sine effectu. Iustificatio effectiua dicitur non à causa efficiente, ut falsissime fingit, sed ab effectu, à facto, ab opere, à ueritate uerbi, à qua charitas & opera charitatis, opera fidei & spiritus, nunquam abesse & separari possunt.

Ex quibus omnibus clarissime consequitur, quòd ad iustificationem effectiuam, ut ipse quidem appellat, requiritur effectus fidei, qui est charitas, opera fidei & spiritus. Quæ si desunt, non est iustificatio effectiua, sed nec efficientiua quidem, quia ni-

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

bil efficit, cum sine effectu sit, sine facto & opere, quia fides sine charitate mortua est. Et fides sine uerbo, sine spiritu & uita, quæ sunt opera fidei & spiritus, non fides uera, sed idololatria dicenda est, ut superior ipsemet aduersarius libere fassus est, quamuis hac satanica & planè Antichristianica argumentatione omnia nunc inuertit: & quæ prius asseruit, nunc rursus pernegat, tanta inconstantia & leuitate, ut impudentiam & gladiatoriam in iugulando uerbo Christi audaciam demirari satis non possim.

Concludimus itaque, etiam ex confessione & argumentatione aduersarij, opera fidei & spiritus effectiue iustificare, & effectum à causa, uerbum à fide, & charitatem ab utroque in iustificatione effectiua abesse non posse.

Præterea in iustificatione effectiua, uerbum fidei est effectus dei, quia uerbum caro factum est, & habitat & habitabit in nobis. Et interim etiam est causa efficiens iustificationis & salutis nostræ, sed non sine effectu, non sine fructu & operibus fidei & spiritus sancti. Nam ubi opera fidei & spiritus non sunt, fides nulla est: sed figmentum carnis est, fides monacha est, fides mortua est, imò idololatria est, ut

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Olander uerbis quidem fatetur, sed re ipsa negat. Quia deum profitetur scire se, ceterum factis, falsa & impia & sophistica doctrina pernegat, quando quidem effectum & finem, plerophoriam fidei à causa prima efficiente separat, & totam scientiam & arcanum fidei inuertit & peruertit, uerbum carnem factum esse pernegans, cum factum & effectum à uerbo fidei separat, qua impietate nihil atrocius esse possit. Euenit itaque mirabili & stupendo more ueluti miraculum quoddam, quod CHRISTVS cum hoc suo Antichristo & aduersario facit: nempe, quòd cum Olander ex meis uerbis probare conatur, quòd nulla opera iustificant, ipse ex suis uerbis planissime còtra seipsum omnino diuersum probat, quòd opera fidei & spiritus effectiue iustificent: ipse ex suis uerbis planissime contra seipsum omnino diuersum probat, quòd opera fidei & spiritus iustificent: & quòd ad suam iustificationem effectiuam, effectus, factum & opus dei requirantur. Et q̄ absque effectu fidei, qui est charitas, & absq̄ operibus fidei & spiritus, iustificatio non solum effectiua, sed nec efficientiua quidem appellari possit aut debeat. Tantū abest, ut uera iustificatio effectiua, sine effectu sit aut esse possit: Quia fides sine charitate nihil

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO
efficit, mortua & monacha est. Nam, ut Apoſto-
lus teſtatur, in CHRISTO IESV neque cir-
cuncifio quicquam ualet, neque præputium, ſed fides
per dilectionem operans. Valeat igitur Oſiander
cum ſua efficientiua, ſine effectu effectiua, nihil ef-
ficiende iuſtificatione. Quid quæſo poſſet fingi ine-
ptius & ridiculoſius, quàm aſſerere chimæricã quan-
dam effectiuam iuſtificationem, à cauſſa efficiente
appellatam, ſine effectu iuſtificantem & ſaluan-
tem? Ecce ſic mentitur iniquitas ſibi, & ſic ſuo ſe gla-
dio confodiunt, & ſeſe iugulant Antichriſti. Tan-
ta uis eſt & potentia uerbi, ut etiam mentientes uer-
bum dei, uerum tamen dicant inuiti & ignorantibus. Et
ut Lactantius Firmianus ait: Tãta uis ueritatis eſt,
ut etiam ab inuitis pectoribus erumpat.

Nec uerum eſt, quod impudenter hic mentitur
Oſiander, quòd cum multa præſens Norinbergæ &
eadem fere quæ nunc ſcribo, de cauſſarum generibus
diſſeruiſſem, opera indifferenter unquam dixerim eſ-
ſe cauſſam fidei finalem: ſed opera ueræ charita-
tis & ipſam charitatem, quæ plenitudo & finis le-
gis & ipſe deus eſt, uera cauſſa finalis fidei &
uerbi, propter quam omnia à deo facta, creata & con-
ſtituta ſunt, ut immèſa dei charitas nobis innotefceret.

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Nos enim diligimus eum, quia ipse prior dilexit nos. Propterea rursus atque iterum per æquiuationem falsum concludit & infert Osiander, cum ait: Atqui si opera sunt causa finalis, non sunt causa efficiens, non iustificant igitur. Hic rursus sese & alios fallit aduersarius & impostor ille. Nam charitas & opera charitatis diuerso respectu possunt esse causa efficiens & finalis. Quandoquidem charitas dei qua dilexit nos, & misit uerbum suum ab æterno increatum, in tempore incarnari, & nunc per spiritum sanctum in uerbo & nomine suo regenerari & illustrari: causa efficiens est, qua efficit ut nos per uerbum fidei et per immensam suam charitatem, nobis in Christo uerbo suo æterno exhibitam, ducamur in cognitionem dei & mutua dilectionem, atque charitatem erga deum & proximum. Et hic effectus & finis est charitas, quia charitas est consummatio plenitudo & finis legis: quandoquidem qui diligit alterum, legem expleuit. Et omnis qui diligit, ex deo natus est & cognoscit deum. Qui uero non diligit, non nouit deum, quia deus charitas est. Et si diligamus nos inuicem, deus in nobis manet, & charitas eius perfecta est in nobis ꝑ. Iohan. iij. Et per hoc scimus, q̄ cognouimus eum, si iussa illius obseruamus. Qui dicit, noui eum, & præce-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

pta eius non seruat, mendax Osiander est, & ueritas in eo non est. Et subdit Iohannes & inquit: Per hoc scimus, quod in ipso sumus: Qui dicit se in eo manere, debet sicut ille ambulauit, & ipse ambulare, i. Iohan. ij. Deum immortalem, quam Iohannis et aliorum apostolorum doctrina ab Osiandrina & Lutheranorum diuersa est? Possent hic merito rursus Lutheranorum & Martiniano more hyperbolice exclamare & dicere: Quantū cælum à terra distat, tantum debet doctrina Osiandrina ab apostolica & Christiana separari: Et nihil dicendum, docendum in re iustificationis, nisi sola apostolica & Christiana, non Lutheranorum monacha, Antilogica, Antichristianica, satanica doctrina & fides. Vt ergo nunc satis abundè probatum & demonstratum est, quod charitas diuerso respectu esse potest, et est causa efficiens, & simul etiam effectus iustificationis et salutis nostræ, sic etiam uerbum fidei diuerso respectu & causa efficiens & effectus iustificationis & salutis nostræ est & esse potest.

Falsa igitur, ficta & impia sunt omnia, quæ mendax & Antilogus Osiander hic de causa efficiente & effectiua planè sine effectū contra uerbum ueritatis concludit & infert.

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

Nec ad institutum facit, aut quicquid probat, quod de similitudine arboris adducit & sophisticatur aduersarius, cum inquit: Non potest arbor mala fructus bonos facere: nam quisquis per opera iustificari uult, is adhuc iniustus est, et arbor mala: Non potest ergo iuste operari, nec bonos fructus facere. Impossibile igitur est, ut sua eum opera iustificent. Sin autem ante iustus est per fidem, ita ut possit iam bona opera facere, nihil opus est, ut per bona illa opera iustificari fingatur, cum antea iustus sit. Hæc argumentatio & inductio, ut alia Osiandri omnia, tota falsa, calumniosa et impia est: Quam pluribus non refutarem, nisi aliorum docendi causa & impij illius erroris detegendi gratia id facerem. Parabola arboris per Iohannem iij. inducta, & deinde per Christum Matth. vij. repetita, contra Lutheranos pro nostra catholica sententia maxime facit, illorumque sententiam reprobat, nostramque uehementer comprobat. Matth. tertio inquit: Iam uero & securis ad radicem arborum posita est: Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, exciditur, & in ignem mittitur. Matthæi uero septimo copiosius eandem sententiam effert CHRISTVS, & ait: Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

mittetur, igitur ex fructibus eorum cognoscetis illos. Et illic statim subiungit: Non ois q̄ mihi dicit Domine domine, intrabit in regnū cælorū. Per quas Christi similitudines & inductiōes satis liquet, quod ad iustificationē nostri, non sufficit sola & monacha Lutheranorum fides, sed q̄ necessaria sunt opera, & ut uoluntatem dei faciamus, non credamus tantū. Nam nisi fecerimus, tum non sumus arbores bonæ, sed malæ, excidendæ & in ignem mittendæ. Igitur opera ad iustificationem effectiuam & salutem nostram consequendam & damnationem uitandam maxime sunt necessaria, adeo q̄ dogma Lutheranum nihil uebementius ferè oppugnare possit, q̄ illa parabola arborum per Christum inducta. Nam quæadmodum deus per uerbum regenerat hominem nouū & in creaturam nouam, sic statim ab initio uerbo suo creauit omnem arborem et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum, cuius semen in semetipso est sup̄ terram bonum, Gen. 1. ut ex fructibus illius cognoscatur esse bona uel mala arbor. Nam hæc est uita æterna, ut cognoscamus nos ipsos, an Christum per uerbum fidei, quod caro factum est, tanquā semen bonum in nobis sit nec ne, opus & factum dei. Nam hæc est uita æterna, ut cognoscant te solum deum uerum, et quem misisti Ie

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

sum Christum Io. xvij. Oportet itaq; scire & nos ipsos cognoscere, an simus arbores bonæ uel malæ: excidendæ & in ignem mittendæ, an seruandæ: an semen uerbi seminatum cum bona radice in nobis sit, nec ne: Vt Christus cum parabola seminis testatur, Mar. iij. Vt ex operibus nostris & ex certa scientia fidei sciamus, an conscientiam bonam uel malam habeamus. Oportet enim habere fidem & bonam conscientiam, ne circa fidem naufragiū faciamus, i. Timoth. i. Conscientiam autem bonam sine certa scientia fidei habere non possumus. Nunc uident Lutherani, quàm perniciosissimum naufragium fidei in Repub. Christiana fecerint.

Nec ad rem facit, quòd infert aduersarius, q̄ is qui per opera iustificari uult, adhuc iniustus sit & arbor mala, & q̄ ea de causâ non possit iuste operari, neq; bonos fructus facere, et ideò impossibile sit, ut sua eum opera iustificent: Nam per hanc illationem, rursus se aperit & prodit planissime Osiander, q̄ uerã iustificandi rationem nunquam intellexit: Et q̄ fidem dubiam, incertam, uacillantē & hæsitantem, uere monacham hæcenus docuit & habuit, quia ueram uirtutē & plerophoriam fidei ignorauit, & nullam firmitatem, certitudinē, plenitudinem & scientiam fidei sci-

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

uit & intellexit, multa millia hominũ & animarum, tanq̃ perditissimus Antichristi minister, seducens et prodens. Præterea hac impia inductione satis declarat, q̃ in quarto libro Monarchiæ & palingenesiæ fidei, multis argumentis demonstro, q̃ Lutherani planè ignorant, quid & quantum credant, quàm fortem & constantem fidem habeant: sed quòd docent fidem fictam & simulatam, speciem quidem pietatis & ueræ fidei habentem, sed uirtutem eius abnegantem: nullos enim gradus & ætates fidei constituunt, nihil inter fidem infirmam & robustam, inter fidem perfectam & imperfectam, inter fidem modicam et magnam, ut **CHRISTVS** assolet discernentes, qui ait: Modicæ fidei, cur dubitasti? O mulier, magna est fides tua. Nullum præterea discrimen facientes, inter credentes quibus lacte opus sit, qui adhuc infantes sunt, & inter eos qui solidum cibum capere possunt: sed fidem sine lege fidei, quam tam miserabiliter cæci hactenus ignorarunt, docentes. Adde, quòd nihil docent de uera cognitione dei & sui ipsius, à qua summa sapientia & uera theologia Christiana tota dependet. Et quemadmodum magno orbis Christiani scandalo & offendiculo, et multarum animarum periculo Lutherani docuerunt reliquias peccatorũ, pro

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

quibus *CHRISTVS* satisfecerit, & quas nos expurgare nō possumus sine termino & certo fine, ut superius latius explicuimus: Sic etiā docent fidem uanam & inanem, fictam & simulatam, sine termino certo, sine plerophoria, sine plenitudine & sine fine legis, non respicientes in uinculum perfectionis, quæ est charitas, & quod lex in uno uerbo charitatis completur, plenissime ignorantes, quia auferunt à iustificatione charitatem: docentes charitatem non iustificare, cum charitas sit finis legis, consummatio & plenitudo, ad quam eniti quilibet Christi fidelium tenetur usq; ad perfectionem, ut de fide sua certus sit, ut plerophoriam fidei (ut *Apostolus ad Heb. x.* in græco textu expresso uerbo et uocabulo plerophoriæ loquitur) assequatur, ut plenissimam scientiam fidei habeat, nihil dubitans propter incredulitatem, sed robustus factus fide, tribuens gloriam Deo, certa persuasionem concepta & plenissime sciens, quod is qui promissit, idem potens sit & præstare, ut talem fidem habeat, qualem habuit pater oim credentiū *Abraham*, et qualis describitur à *Paulo, Ro. iij.* uerā monarchā, unitrinā, nō monachā, solitariā & desertā *Lutheranorū* fidē, prorsus incertā, dubiā, hæsitantē, nihil à deo impetran-
tē: Quia qui hæsitat, similis est fluctui maris, qui uentis

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

agitur: nec existimet se homo ille quicumque à domino impetraturum. Oportet itaq; ueram fidem ex factis perspicere, ut firma sit, quæ admodum Abrahæ fides certa & firma fuit, quæ ex factis perfecta reddita est, ut claris uerbis testatur Iacobus, Iac. 1.

Talem uero heroicam & uere Monarchicam fidem discere & intelligere, & an quis habeat, percipere nemo potest, nisi ex operibus fidei & spiritus, ex factis suis, & ex ipsa charitate, quam præstat erga deum & proximum. Nam qui diligit multum, nimirum & multum credit: quia sine fide diligere Deum nemo potest. Qui uero parum diligit, nimirum & parum credit, quia in fide puer & infans est, qui fluctuat & dubitat propter incredulitatem. Cum autem debemus quotidie in fide & in cognitione dei crescere, hinc nos docemus in nostra Monarchia & palingenesia fidei triplicem rationem cognoscendi dei & sui ipsius. Cum uero Deus cognosci non possit, nisi per fidem: ideo docemus, non solum quatuor gradus discendæ fidei, sed etiam quatuor augendæ, similiter quatuor experiundæ fidei, ut certum experimentum habere possimus, an uere & perfecte credamus, an firmiter & plenitudinem fidei habeamus, ut simus perfecti & sancti toti, ut Christus & tota scriptura nos

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

tubet et hortatur. Hinc qui iustus est, iustificari debet adhuc, & qui sanctus est, sanctificari debet adhuc, ut corpus peccati mortificetur, & spiritus in nobis au-
 gescat & uiuificetur, ut simus perfecti & sancti, quæ-
 admodum pater noster cælestis, perfectus et sanctus est. Hinc Christus & Apostolus longè diuersissi-
 mo modo à Lutheranis docere solent. Lubent enim nos
 esse perfectos & sanctos: Et Apostolus hortatur
 nos fidei nostræ experimentum capere, ij. Corinth. ult.
 inquit: Vos ipsos tentate, nū sitis in fide, uos ipsos
 probate: An nō cognoscitis uosmetipsos, q̄ Christus
 in uobis est? nisi sicubi reprobi estis. Reprobi autem
 sumus, cum nō perfectè credimus, cum plerophoriam,
 plenitudinem, certitudinē fidei nōdum affecuti sumus,
 cū Christus nondum perfectus uir in nobis natus &
 formatus est, ut infantes & pueri simus, quibus lacte
 sit opus, non solido cibo. Debemus equidem quotidie
 in cognitione domini nostri Iesu Christi crescere, do-
 nec Christus formetur in nobis, in mensurā ætatis ple-
 næ adultæ Christi, ut loquitur Apostolus ad Gal.
 iij. & Ephe. iij. ut amplius nō simus pueri et infantes,
 qui fluctuamus et circūferamur quouis uento doctrinæ,
 sed ueritatem sectantes, in charitate adulescamus in il-
 lum per omnia, qui est caput, uempe Christus.

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

Hæc diuina & plane cælestia mysteria doctrinæ Christianæ tam aperta, tam clara, tam ubiq; in sacris scripturis obuia, ter cæci Lutherani & Ecclesiæ Norinbergen. non uiderunt, perfectionem & plenitudinem ueræ doctrinæ euangelicæ plane ignorantes, & infinita mendaciorum portenta, uera signa & prodigia fallacia & mendacia Antichristi docentes, & in totum Christianum orbem spargentes atque disseminantes.

Apertissime itaque liquet, totam Osiandri inductionem de arbore non ferente fructus bonos, & de iniusto qui per opera bona, ut ipse asserit, iustificari non debeat aut possit, totam esse falsam impiam & sophisticam, æquiuatione & ignoratione uocabulorum fallacem, meras imposturas Babylonicæ meretricis contra uerbum dei impudenter fornicantis. Acquiucat enim hoc uerbum & opera, & hoc uocabulum & iustus, nihil discernens inter opera carnis & spiritus, inter uere iustum & iustificandum, inter perfectam iustificationem & imperfectam, tam subtiliter, astute & perplexe, imò tam stulte & inepte, ut nescias, ignorantianæ & cæcitate peccet magis, an obstinata & satanica malitia & fraude.

Nec uerum est, quod sophisticè fallaciter &

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

æquoce infert ex sentētia, qua scriptura iubet, ut qui iustus est, iustificetur adhuc, & quod iustificatio in iustificatione crescere debeat ex fide tantū, & nō ex operibus, quia teste Paulo iustitia dei reuelatur ex fide in fidem, & non ex fide in opera. Quia hic rursus aduersarius ille impostor ludit & fallit lectorem & auditorem æquiuatione uocabulorum. Non enim distinguit inter opera carnis & opera spiritus & fidei. Nam qui iustus est, maxime debet iustificationem suam augere & constabilire operibus spiritus & fidei, quæ nihil sunt, nisi uita & spiritus atque adeo effectus fidei. Neesse enim est, ut fides Christi & uerba fidei fiant in nobis spiritus, & uertant carnem nostram in spiritum, & amplius non simus in carne, sed in spiritu. Vt corpus peccati usque in mortē aboleatur & mortificetur, & spiritus in nobis augeatur & uiuificetur: ut iam sæpius dictum est, et toties dicendum & inculcandum erit, quoties aduersarij suas nugas & ineptias, contra tam claram uerbi ueritatem obijciunt, ut ueluti clauus clauo retundatur, & ueritas uerbi tanquam Echo contra mendacium reclamet. Nam iustitia dei reuelatur ex fide CHRISTI in fidem nostram, per uerbum fidei regenerandam, ut nos uerbo fidei credamus. Quādoquidem iustitia est

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

per fidem Iesu Christi, in omnes & super omnes eos qui credunt, Roma. iij. Verbum enim & fides Christi neminem saluat, nisi eum, qui uerbo illius credit, & qui spiritu Christi uerbum dei apprehendit ac retinet: Ut iustificatio ex uerbo per fidem in charitatem procedat & perficiatur, ut ex uno uerbo fidei, per unum uerbum fidei, in unum uerbum fidei consummati faciamus in unum, ut in charitate plerophoriam, plenitudinem & certitudinem fidei retineamus: Et sciamus, non credamus tantum, nos de morte translatos esse ad uitam, quia diligimus fratres, ut superius latius explicatum est. Præterea qui fidem, uocationem & electionem suam per opera spiritus auget, confirmat, & certam facit & perficit, is nullam fiduciam in opera sua collocat, ut hic peruerse fingit Osiander. Quia ex uirtute dei, non sua, operatur, & opera fidei & spiritus præstat, agnoscitque opera quæ facit, sua non esse, sed dei, fidei & spiritus Christi, gratuita et inenarrabilia dona dei. Non habet igitur de quo gloriari possit, quemadmodum Abraham de præstantissimis suis operibus gloriari non poterat, quia ex gratuito dono dei crediderat deo, & imputatum erat ei ad iustitiam, & merces imputata secundum gratiam, & non secundum debitum. Falsa itaque, inepta & sophistica

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Sunt omnia quæ hic garrit Osiander, non perspicuus, quod sit iustitiam dei reuelare ex fide in fidem, & quo modo iustus ulterius sit iustificandus, & sanctus amplius & ulterius sanctificandus, ueræ iustificatiõis & salutis consequendæ rationem minime intelligens. Sed quid quæso intelligeret ter miser & desolendus Osiander, qui uerbum fidei & unitatem uerbi, tanquam primum fundamentum sacrarum literarum nunquam comprehendit & intellexit? Quomodo tandem consummationem, plenitudinem & finem legis & fidei uideret, qui initium & primum principium illius semper ignorauit, & ueluti in ipso uestibulo offendit?

Hinc etiam ad obtegendos suos grauissimos errores, & quo commodius senatui & reipub. Norinbergen. & Christiano orbi toti tenebras offunderet, quo denique facilius lectores & auditores huius causæ falleret, consinxit ex suo capite, non Gymnosophista, sed plane Onosophista ille, extra uerbum, imò contra uerbum & consensum totius scripturæ, duplicem rationem iustificandi, & duas iustificationes, quarum alteram appellat effectiuam, non quidē ab effectu, sed à causa efficiente. Sic enim commodum erat calumniatori, qui uerbum docet sine effectu, & fidem sine ueritate, qui factum separat à uerbo, charitatem à uerbo

ddd

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO,

& fide: In summa, effectū à sua causa. Alteram uo-
 cat ineptissime & stultissime declaratiuam, fundamē-
 to sumpto à loco Lucae vij. male intellecto, non perspi-
 ciens, quid sit iustificare deum, ut superius quoq; di-
 ctum est. Per hanc duplicem & geminam iustificati-
 onem, contra unitatē uerbi excogitatam, conatur omni-
 bus erroribus suis mederi, & impiam suam doctrinā
 ex omni parte defendere, qua deniq; ausus est impro-
 bus & blasphemus Abrahamum patrem omnium cre-
 dentiū & typum totius fidei, ex operibus fidei & spi-
 ritus esse iustificatum negare: uolens nimirum insti-
 gni & omnium præclarissimo atq; primario exemplo
 totius fidei doctrinam & rationem extinguere. Quo
 autem hoc mysterium summum, & præcipuum fidei ex-
 emplum, ab hac tam graui & atroci iniuria certius &
 illustrius uendicari possit, placuit primum uerba sa-
 crilegi illius præstigiatoris, deinde locum Iacobi, ter-
 tio locum Apostoli Pauli Rom. iij. ubi Abrahami
 ca fides elegātissime & copiosissime describitur, ocu-
 lis subiungere, & ad uerbum adscribere: ut ueritas hui-
 us cōtrouersæ nō solum animo cōprehendi, sed etiam
 sensu oculorū spectari possit. Ad extinguendum igitur
 & abolendū totius fidei exēplum & typum omnium
 uere credētū, sic inq̃t Osia der: Quod autē Iacobus ait

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Abrahamum ex opibus iustificatum esse, nullo mō de iustificatione effectiua, de qua hic agimus, intelligi potest (ecce hic iustificationem effectiuā inducit, ac si de hac inter nos planē conueniret, & nulla de ea contro- uersia esset. Deinde subiungit) sed tātum de iustifica- tione declaratiua, de qua nulla unq̄ fuit controersia. Considera quæso lector inauditam calumniatoris au- daciā, q̄ hic magnifice prædicat iustificationem de- claratiuā, ac si eam tota ecclesia agnosceret, quā ta- men antehac nemo, nec à quoquam suorum nominare q̄ dem sic audiuit. Postea infert inquit: Manifestissi- mum est enim, Abraham offerēdo filium suum nō iu- stum effectum esse. Sed cum circiter uiginti octo annis antea per solam fidem in promissionem dei de Chri- sto sibi factam, iustificatus fuisset, offerendo filium in- signe testimonium iustitiæ suæ consecutus est. Et ad- dit ad falsam inductionem impiam cōfirmationē, in- gens: Imō totus ille Iacobi locus tātū ad declarationē iustitiæ fidei pertinet. Hæc doctrina, hæc uerba Osi- andri sunt, quibus Abrahamum tanquam exemplum totius fidei, in theatrum orbis Christiani ad imitan- dum producit, ut certa ratio & lex fidei à nullo mor- talium apprehendi possit.

Nunc paucis ecōtrā audiamus, quomodo aposto

ddd ij

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO,

lus Iacobus constantiam & firmitatem fidei Abrahamicæ nobis semper & ubique inuitandam depingat atque describat, ut planissime intelligere liceat, quantum doctrina illius impij impostoris ab apostolica doctrina dissideat. Apostolus Iacobus longe diuersissime Abrahamum credentem nobis proponit. Sic enim Iacob. ij. ait: Quæ utilitas fratres mei, si fidem dicat aliquis habere se, facta uero non habeat? Num potest fides saluum facere illum? Quod si frater aut soror nudi fuerint & egentes quotidiano uictu, dicat aut aliquis uestrum illis: Abite cum pace, calescite & saturimini, non tamen dederitis illis, quæ sunt necessaria corpori, quæ erit utilitas? Sic & fides, si facta non habuerit, mortua est per se. Sed dicet aliquis: Tu fidem habes, & ego facta habeo: Ostende mihi fidem tuam ex factis tuis, & ego ostendam tibi ex factis meis fidem meam. Tu credis quod deus unus est? Recte facis, et demonia credunt, ac contremiscunt. Vis uero scire o homo inanis, quod fides absque factis mortua sit? Abraham pater noster, nonne ex factis iustificatus est, cum obtulisset Isaac filium suum super altare? Vides quod fides adiumento fuerit factis illius, & ex factis fides perfecta fuerit? Et impleta est scriptura quæ dicit: Credidit Abraham deo, & imputatum est illi ad

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

iustitiam, & amicus dei uocatus est. Et cōcludit tandem & infert Iacobus: Videtis igitur, q̄ ex factis iustificetur homo, & non ex fide tantum?

Nunc uideamus pariter, quomodo Apostolus Paulus Ro. iij. patrem omnium credentium & ueram fidem abrahamicam, diuino quodam penicillo, ueluti in tabella depictam, nobis spectandam & emulandam proponit, ut facile conijcere liceat, Paulum & Iacobum idem uerbum, eandem doctrinam atq̄ eundem spiritum Christi habuisse & prædicasse, & epistolam Iacobi, tam esse apostoli & illius quidem, cuius nomē habet & præfert, quam epistola ad Romanos absq̄ controuersia est Pauli, qui loco iam adducto de plerophoria certitudine & plenitudine fidei abrahamicæ sic loquitur: Non enim per legem promissio contigit Abrahæ aut semini eius, illum hæredem fore mundi, sed per iustitiam fidei. Etenim si hi qui ad legem pertinent, hæredes sunt, inanis facta est fides & irrita facta est promissio, nam lex iram operatur. Siquidem ubi non est lex, ibi nec transgressio est. Idcirco ex fide datur hæreditas, ut secundum gratiam firma sit promissio uniuerso semini, non ei quod est ex lege tantum, uerum etiam ei quod est ex fide Abrahæ, qui est pater omnium nostrum, sicut scriptum est: Patrem multa-

OSIANDRISM VS ET LVTHERANO

rum gentium constitui te, nimirum ad exemplum dei cui crediderat, qui uitæ restituit mortuos, ac uocat ea quæ nõ sunt tanquam sint, qui præter spem sub spe credidit se fore patrem multarum gentium, iuxta id quod dictum est: Sic erit semen tuum. Ac non infirmatus fide, haud considerauit suum ipsius corpus iam emortuum, cum centum fere natus esset annos, nec emortu-

am uuluaam Sara. Verum ad promissionem dei non
 hesitabat propter incredulitatem. Sed robustus factus est fide, tribuens gloriam deo, certa persuasione concepta, quod is qui promiserat, idem potens esset & præstare. Quapropter etiam imputatum est illi ad iustitiam. Non scriptum est autem propter illum tantum imputatum fuisse illi, sed etiam propter nos, quibus imputatur credentibus in eum, q̄ excitauit Iesum dominum nostrum a mortuis, q̄ traditus fuit propter peccata nostra, & excitatus est propter iustificationem nostri. His uerbis depingit Apostolus, nõ describit solũ, heroicũ illud exemplũ Abrahamicæ fidei, & quo pacto rediderat primus oim fidei nostræ pater, ut omnibus Christi fidelibus statueretur insigne imitationis exemplũ. Abraham enim primũ oim credidit uerbo dei, cũ ei diceretur: Noli timere Abraham, ego p̄tektor tuus & merces tua magna nimis. Et deinde cũ ei p̄missus esset

Certa persuasio
 ne concepta, in
 uulgari transla
 tiõne est, plenissi
 me scies, in gre
 co textu πληροφο
 ρησις, hoc ẽ, ple
 rophoriã, certu
 tudinẽ, plenitu
 dinẽ, finẽ & con
 summationẽ le
 gis habes. Finis
 autẽ, cõsumma
 tio & plenitudo
 legis ẽ dilectio.
 In græco textu
 est τὸ πλήρωμα νό
 μου, plenitudo
 legis, quã nihil
 apphẽdere põt
 q̄ plerophoria
 fidei, ut aposto
 lus Heb. 10 in
 græco textu no
 minat & docet.

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Isaac, & semē innumerabile, sicuti stellæ cæli: cā rē
admodū lætā facile credidit Abrahā à deo præstan
dam, & imputatum est ei ad iustitiam, Gen. xv.

Hoc erat initium & fundamentum fidei & iu
stificationis suæ, & prima sanè apparitio & uisio,
qua deus ei per fidem innotescere uoluit. Hoc itaq;
iacto fundamento & principio fidei in Abraham,
deus deinde secundo apparuit ei, & exegit ab eo
plerophoriam, plenitudinem, perfectionem fidei iusti
tiæ & iustificationis suæ, Genesis xvij. ubi historia sic
habet & inquit: Postq; uero nonaginta & uouem an
norū esse cœperat Abraham, apparuit ei dominus,
dixitq; ad eum: Ego dominus omnipotens: ambula co
ram me, et esto perfectus. Deinde proponit deus fœ
dus & pactū inter sese & Abraham illusq; semen.
Ecce hic in secunda apparitione deus proponit man
datum suum, & iubet ut maneat in uerbo, ut ambulet
coram se & sit perfectus, & ait imperatiuo modo iu
bens & mandans: Esto perfectus. Audis hic ô Lu
therane atq; etiam ô Romane: Ego dominus omni
potens: ambula corā me, & esto perfectus: perfectus
esto, inquit. Hic nullas audis reliquias peccatorū, sed
plerophoriam, plenitudinem & perfectionē fidei exi
gi, non solum monacham Lutheranorum fidem.

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

Deinde sic instituto, & per uerbum dei ad perfectionem & plenitudinem fidei catechizato Abrahamo, audi quaeso, quid fecit clementissimus deus, ut uerbum fidei suae in Abrahamo certissimo signo atque adeo facto & re ipsa confirmaret & stabiliret. Tertio apparuit, & uisitauit Saram uxorem Abrahae sicuti promiserat, & impleuit quae locutus est. Quia Sara concepit & peperit filium in senectute sua tempore quo praedixerat ei deus, & natus est Isaac, Gene. xxi. Et sic uerbum domini ad Abraham & Saram uerbo promissum, ueritas & opus carnale factum est. Quia quod deus locutus est per uerbum factum fuit, & re ipsa praestitum carnaliter corporaliter & uisibiliter, quandoquidem natus est Isaac corporaliter et carnaliter typus Christi, uisus in carne. Cui itaque deus uerbum suum ad Abraham et Saram factum et promissum facto praestitisset, & re ipsa promissioni suae satisfecisset, ut oculis uideret uerbum dei opus in Isaac esse factum, ut dubitare amplius non posset, quia uidebat Isaac ludentem & uiuentem, tandem uolebat deus tanquam bonus catechista, peritus & prudens magister, uerbi sui experimentum facere, an uerbum fidei suae re ipsa & in carne in Isaac exhibitum, uere in patre Abraham habitaret, ut tam uere & certo Abraham uerbo dei cre-

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

deret, quàm uere & certo deus uerbū fidei suæ præ-
 stiterat: Vt uerbum, fœdus & pactum dei inter de-
 um & Abraham illiusq; semen, esset opus perfe-
 ctum, & factum factō pensaretur, non uano uerbo fa-
 ctum dei luderetur & irrideretur: ut uerbum dei sit in
 nobis factum, fides, ueritas & charitas dei, uera in no-
 bis dilectio atq; incarnata quædam charitas. Eapro-
 pter deus quarto apparuit Abraham, uolens facere
 periculum & certum capere experimentum, an Chri-
 stus, hoc est uerbum fidei, uere fuerit & habitauerit
 in Abraham iuxta uerbum Apostoli, qui ij. Corin.
 ultimo inquit: Vos ipsos tentate, num sitis in fide, uos
 ipsos probate. An non cognoscitis uosmet ipsos, q̄ Ie-
 sus Christus in uobis est? nisi sicubi reprobis estis. Tē-
 tauit itaq; deus Abrahamū, & iussit, ut immolaret
 Isaac, in quo tota spes posteritatis seminisq; posita
 erat. Hic Abraham, qui uiderat uerbum dei in Isa-
 ac ueritatem & opus carnale factum, fidem dei ueri-
 tatem esse, clarissimo & admirabili factō factum dei
 pensauit, & Isaac imolare uoluit, nihil addubitans p̄-
 pter incredulitatem: sed robustus factus fide, tribu-
 ens gloriam deo, persuasione concepta & πειθοσπορητῆς,
 planissime sciēs q̄ ex imolato Isaac deus potēs esset p̄-
 missionem sibi factā præstare, q̄ audierat à deo suo:
 Ego dominus omnipotens. Ambula corā me & esto

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO,

perfectus. Illa autem erat plenitudo et perfectio fidei, ut uerbum dei quod uiderat Abraham in Isaac ueritatem et opus factum, factum praestaret, et praestantissimum beneficii dei et factum, clarissimo facto praesaret, ne uerbum dei mendacii argueret: quandoquidem qui non credit deo, mendacem fecit eum, quia non credidit in testimonium, quod testificatus est de filio suo, hoc est, de uerbo fidei abbreviato, ab aeterno increato, et in tempore in Christo incarnato.

Praestantissimo igitur hoc diuino et plane heroico fidei et obedientiae facto ab Abrahamo exhibitum et praestitum, quo uoluit ad uerbum et mandatum dei multo dilectissimum suum Isaac immolare, audit ab angelo dei: Nunc cognoui quod timeas deum, et non peccasti unigenito filio tuo propter me. Deinde secundo atque iterum audit Abraham a domino: Per memet ipsum iuravi, dicit dominus, quia fecisti hanc rem. Quia fecisti inquit: Non quia credidisti tantum: et non peccasti filio tuo unigenito, Benedicam tibi et multiplicabo seminem tuum, sicuti stellas caeli, et ueluti arenam, quae est in littore maris: possidebit semen tuum portas inimicorum suorum, et benedicetur in nomine tuo omnes gentes terrae, quia obedisti uoci meae. Quia obedisti ait, non quia more Lutheranorum uana, monacha, solitaria et mendaci fide credidisti tantum. Nam quemadmodum uerbum sine facto non est uerum, sed mendacium, non uerbum dei, sed diaboli: ita si

RVM. ANTICHRISTI ANISMVS. ○

des sine ueritate opum, sine lege spūs, nō ē fides Chri-
sti, sed Antichristi, non uerbum fidei, sed incredulita-
tis, ipsissimus spiritus Antichristi, qui ab ore patris
omnium mendaciorum prodit, nunc spiritu Christi iu-
gulandus & foras eijciendus, ut Christi nomē exalta-
tum & illustratum omnes trahat ad seipsum, Ioh. xij.

Vides igitur o Lutheranissime et Antichristia-
nissime Ostiader, si mō prae claritate & nimio luminis
fulgore sup splendorē solis septēpliciter splēdescētis,
hactenus uidere potes & uidere uelis, quo pacto hae
abrahamicae historiae, paulō copiosius & plixius indu-
ctae, tā impiā & sacrilegā doctrinā tuā uel me tacēte
iugulēt atq; cōfodiāt, ut me totius reip. Norimb. et to-
tius etiam Germaniae noīe, si mō purus Germanus ac
nō potius græcogermanus esses, nō solū pudeat ac pē-
geat, sed planē etiā misereatur. Præterea uides nūc,
mō mētis oculos apire uelis, q̄ bellē apostolo Iacobo cū
Paulo i articulo iustificatiōis p oīa cōueniat, q̄ idē uer-
bū, eandē doctrinā, eūdē spūm doceāt, & nihil p̄sus
inter sese dissideāt, sicuti Pauli doctrina à Christi ni-
hil dissidet. Nā quod Iaco. hoc loco dicit: Vidētis igi-
tur q̄ ex factis iustificetur hō, nō ex fide tātū: idē Pau-
lus apost. asserit, cū Ro. ij. inqt: Nō enī auditores le-
gis iusti sunt apud deū, sed factores legis iustificabun-
tur. Audisne factores legis, non auditores iustificari?

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO,

Et q̄ eisdem ferè uerbis enunciat Apostolus Paulus quod Iacobus, unum & idem uerbum Christi, nõ Antichristi docentes, doctrinã uerã noui testameti, noue Hierusalẽ, nõ Babel et cõfusionis. Sed rogo te Osiander p̄ grãcã fidẽ & sanctitatẽ tuã, p̄ nomen tuũ & q̄ cupis esse id quod appellaris: Dic mihi, quid ita ad illũ locũ Pauli Ro. ij. iam adductum, ubi inq̄t: Nõ auditores legis iusti sunt apud deũ, sed factores legis iustificabuntur, nihil respõdisti? imò ne meministi quidẽ, atq; adeo ne uerbo uno attigisti, tanq̄ a scylla & charybdi atq; periculosissimo scopulo cauẽs, ne i causam Antinomorum, ex qua te explicare nõ potuisses, incideres. Et Iacobum cũ Paulo p̄petuò concordẽ & conuenientẽ, idem uerbũ unitatis et trinitatis docentẽ, p̄ Babylonicã tuam doctrinã & sophisticam, quantũuis acutã & trifidã, disidentẽ facere nõ potuisti, aut ullã discriminis rõnem inter apostolos illos indicare. Afferis tibi causam Antinomorũ totã cognitã nõ esse, & recte quidẽ afferis, cum non solum antinomicã, sed ne nomicã quidẽ & legis causam, atq; etiã scopum totius scripturæ unq̄ cognitum habueris. Cõclusiões antinomicas & habes & habuisti & legisti sæpius: sed errorẽ grauisimũ & p̄niciosissimũ in doctrina Lutherana cõfiteri non uis. Totum Lutherismũ, quin potius Antichristianismũ & meretricẽ magnã sp̄ualem in

◊ RVM ANTICHRISTIANISMVS. ◊

Patua iustificatione opus nihil est: quia ex opibus fides
cuiusque declaratur, consummatur & perficitur. Et quemad-
modum unus est deus, unum uerbum & una fides, una ius-
titia dei: sic est nisi una uera iustificatio, quae per fi-
dem monarcham unitrinam, non monacham et solitariam,
appreheditur & retinetur. Quod Osiander appellat
deklaratiuam iustificationem, plerophoria plenitudo, cer-
titude, perfectio fidei est, quae est charitas et dilectio,
plenitudo consummatio atque finis legis fidei. Quam a
iustificatione separare, aut asserere quod ea non iustificet:
est totam scripturam puertere, & Christi Iesu fidem
negare, charitatem ex pectoribus mortalium extinguere,
& homines a cognitione sui ipsius atque dei, & consequenter
a uita aeterna abducere. Nam haec est uita aeterna, ut
Christus inquit, ut cognoscant te solum deum uerum, & quem
misi Iesum Christum. Christum autem, hoc est uerbum dei,
uerbum fidei an habeamus, an Christus in nobis sit, co-
gnoscere non possumus, nisi ex factis & opibus nostris.
Homines itaque a factis et opibus, a mutua charitate et fi-
ne legis, ad uanum & mendax uerbum abducere: dicere
& docere, Sola fides iustificat, Opa et facta non iustifi-
cant: nec discernere inter facta et opa spiritus & carnis:
est homines & animas diabolico & Antichristiano more
a uita aeterna abducere, & in gehenam et infernum pdu-
cere, tranquillitatem reipsum, & suauitatem humanae so-

ddd iij
eee

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO

cietatis & uitæ pturbare, ac prorsus euertere uelle.
Sed nunc tandē tēpus est ut uela cōtrahamus, & apologiam nostram cōtra Osiādrismum cōcludamus. Nam reliq̄ errores & cōtradictiōes, falsa argumēta tiōes, et scripturarum deprauatiōes, quas ueluti uirus quoddam per totum corpus epistolæ diffudit, & alia quædam uana & inania, indigna sunt quæ pluribus refutētur: cum potētia & maiestas uniterini uerbi, atque firmitas doctrinæ monarchiæ & palingenesiæ fidei, quam hactenus in hoc scripto apuimus & demōstrauimus, satis abunde oīa uel me tacēte cōfutatura sit. In fine epistolæ onerat me calumniator atrocissimis quibusdam suspiciōibus, ac si Lutheranis bellum publicū mouere & inferre, & inuictiss. & sereniss. Ro. Imperatorē ac regē Ferd. ueluti classicum canēs, ad arma & bellū euocare uoluissē. Sed nunc expitur Osiāder meaq̄dem sententia, cuiusmodi bellator sim, & q̄ non gladio carnis, sed spiritus pugnem atq̄ feriam. Nam ut mihi nō est lucta aduersus sanguinem & carnem, sed aduersus principatus, aduersus ptātes, aduersus mundi dominos, rectores tenebrarū seculi huius, aduersus spirituales astutias i cælestibus, aduersus Romanos et Lutheranos antichristos, aduersus acerrimos crudelissimosq̄ hostes uerbi fidei et charitatis: ita arma militiæ nostræ nō sunt carnalia, sed potētia dei ad demolitionē

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

Lutherismo fornicantē defendis: & scopum totius ne-
 gocij & autorē atq; præceptorē & magistrum tuum
 Mart. Luth. in arce & capite totius causæ turpissi-
 me deseris, et patrociniū illius, cum maxime opus est,
 suscipere detrectas? Leuissimus trās fuga, neq; in Lu-
 therana, neq; in Romana, oim uero minime in Christi-
 ana ecclesia fidē habens. A tuis etiam ipsiusmet col-
 legis, atq; adeo à teipso dissides, & more gigantum
 non solum $\delta\iota\omicron\upsilon\alpha\chi\sigma\mu$, sed etiam $\rho\iota\sigma\omicron\mu\alpha\chi\sigma\mu$ soles. Qua
 fronte audes tam impudēter cōtra clara dei & aposto-
 lorum uerba mentiri? *As* Abrahamū ex operibus
 non esse iustificatum, neq; offerendo filium suum, iustū
 effectum: cum Abraham, nisi in grauisimā tentatio-
 ne diuino uerbo & mandato obedisset, & obedire uo-
 luisset, & uerbum dei in Isaac ueritatem & opus fa-
 ctum, factō fidei ueritate uerbi re ipsa cōpensasset &
 cōprobasset, fidē haudquāq; habuisset, neq; pfectus in
 fide fuisset. Quia sine factō uerbum uerum non est, sed
 mendax. Iacobus ait patrē nostrum Abraham ex fa-
 ctis iustificatū esse, tu negas. Idem apostolus inquit,
 q; fides Abrahami adiumento fuerit illius factis, &
 q; ex factis fides illius pfecta fuerit: Si fides illius ex
 factis perfecta fuit, igitur factis iustificatus fuit Ab-
 raham, quia iussus erat à domino esse perfectus. Vi-
 des q; ex diametro pugnet tua doctrina nō solū cū Ia-

ddd ij
 ccc

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO
cobo, sed etiã cum Paulo & Christo: Iacobus asserit
Abrahamũ amicũ dei uocatũ, quia fidẽ suam factis
& clarissimis quidem factis cõprobauit. Idem asserit
Christus Io. xv. ubi inqt: Vos amici mei estis, si fecerit
tis q̄cunq; præcipio uobis. Ecce q̄ aperte & cõuenien
ter consonat doctrina Christi cum Iacobo & Paulo.
Paulus inqt: Non enĩ auditores legis iusti sunt apud
deum, sed factores legis iustificabuntur. Christus uero
ait: Non ois q̄ mihi dicit, Domine domine, intrabit in
regnũ celorum, sed q̄ fecerit uoluntatẽ patris mei, q̄ in
cælis est. Item Io. viij. Si filij Abrahamæ essetis, opera
Abrahamæ faceretis. Ecce hic indicat Christus, q̄ filij
Abrahamæ debent opera patris sui facere, nõ monacha
Lutheranorũ fide credere tãtũ. Quid multis? nõ solũ
tota et uniuersa scriptura hoc impũ et tot modis rei
pub. christianæ puer sum dogma oppugnat, sed etiã ra
tio et naturæ lex diuinitus cordibus nostris inscripta.
Et iterim nihil pudet Osiandriũ cõtra uerbũ unitatis
ex suo onosophistico capite fingere duplicẽ iustificatio
nẽ, quarũ alterã, ut supius etiã dictũ est, uocat effecti
uã à causa efficiẽte, nõ ab effectu, q̄ ppetuo effectũ
à sua causa et factũ à uerbo separat. Alterã uero de
claratiuã, q̄ facta et declarationẽ factorũ et planẽ nul
lã fidẽ habeat. Si iustificatio uera est: sine effectu, factõ
& opibus nõ est. Si effectũ, factũ et opa habet, decla

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

munitionum, quibus armis consilia demolimur, & oëm
 celsitudinem, quæ extollitur aduersus cognitionē dei,
 & captiuam ducimus omnem cogitationem ad obedi-
 endum Christo. Et in promptu habemus uindictā ad-
 uersus omnem inobedientiam: nisi celeriter impleta fu-
 erit, o Ecclesiasta, uestra obedientia. Quæ in conspe-
 ctu sunt, uidebitis. Quæ futura sunt, uidebitis, quàm in-
 ductus sim uestimentis ultionis, lorica iustitiæ, & galea
 salutis ad uindictam, quasi ad retributionem indigna-
 tiōis hostibus Christi, et uicissitudinem inimicis meis.

Cum itaq; hæcenus satis abunde uerbo ueritatis
 & potentia spiritus dei ostenderim, me à conuicijs &
 criminationibus ecclesiarum Norinbergen. & ad-
 uersariorum meorū alienissimum, & adeo quidem, ut
 omnia conuicia & probra, quæ in me impudenter con-
 sinxerunt, in illorum caput, et præsertim Osiandri, re-
 dundent atq; recidant: præterea, cum nunc clarissime
 pateat, ueluti nouo lumine & sole in illustratiōe nomi-
 nis & uerbi Christi exorto, doctrinam meam esse ue-
 ram, piam, euangelicam & apostolicam, reipub. Chri-
 stianæ et ecclesiæ non solum consentaneam & utilem,
 sed etiam ad pacificationem discordiæ in religionis
 causa, & ad reformandā & restituendam ecclesiam
 Christi admodū necessariā, cælitus reuelatā & in ter-
 ris demissā: aduersariorum uero dogmata esse non so-

OSIANDRISMVS ET LVTHERANO
lū falsa, ficta, impia, scandalosa, reipub. Christianæ,
politica vitæ & societati humanæ pniciosa: sed planè
hæretica, sacrilega, & quod oim atrocissimū est, An
tichristianica, ad extinguendum uerbum ueritatis, dia
bolico & satanico astu excogitata: Eapropter in no
mine domini nostri I E S U CHRISTI, illiusq;
omnipotentissimi uerbi, fidei & charitatis, ab impia
iniusta & crudeli condemnatione ecclesiarum, qua
doctrinam meam, imò Christi Iesu cōdemnant, meq; ui
tandum iudicant, Ad sanctiss. dominum D. N. Pau
lum III. cui præsentem Microsynodum Norinber
gen. dedico, & ad sacratissimos & inuictiss. Ro. im
peratorem atq; regem, adq; reuerendissimos & illu
striss. principes electores, reliquosq; principes & sta
tus Germaniæ totumq; futurū concilium generale uel
prouinciale prouoco & appello: ecclesias illos im
pios & tot modis sacrilegos, cum tam solēniter & fra
terne à me atq; à potentia & mysterio unitrini uerbi
admoniti non respiscant, talionis cum auctario accu
saturus, & tanq; supersticiosos idololatrias, Christo il
liusq; uerbo periuros, pseudopphetas, seditiosos, et
reip. Christianæ pniciosos, noua & inaudita dogma
ta sacrae & apostolicae scripturae minime cōsentanea
docentes, & Christum in uerbo suo flagellantes, cru
cifigentes, & occidentes, ueros ministros & præcones

RVM ANTICHRISTIANISMVS.

*Antichristi, ecclesie Christi & spiritui ultori delaturus & denunciaturus. Et nisi breui specimen melioris mentis & poenitentiae dederint, in spiritu meo & Christi, ut olim Paulus incestuosum illū Corinthium, satanae traditurus sum, et in hoc impio ecclesiarum quaterno collegio, tale exemplum uirtute dei illiusq; uerbi toti Germania exhibiturus, ut omnes Lutherani hoc exēplo horribiliter territi, merito respiscere, & ab Antichristo & meretrice magna ad Christum illiusq; ecclesiam, & Hierusalem nouam conuer-
ti atq; redire debeant, per patrem filium & spiritum sanctum, per uerbum fidem & charitatem Iesu Christi saluatoris nostri, Amen. Ex Colonia Agripp.
x. Iunij Anno M. D. XL.*

ERRATVLA.

r ij, facie 1. linea. 1. lege pterierūt,	xx ij, fa. 1. li. 8. le. magis, an fin-
bb ij, fa. 2. lin. 21. lege ἀντιχριστός,	bbb iij, fa. 2. li. 21. lege Christus
dd ij, fa. 1. lin. 21. lege καὶ	ddd fa. 1. li. 2. lege quid sit
mm iij, fa. 2. li. 7. le. uerbi cōstare	ddd iij, fa. 2. li. 8. le. heroicum
oo ij, fa. 1. li. 3. lege Osiandrum	& li. 20. le. crediderat.